

TV ALGEMENE VERPLEEGKUNDE

Inhoudstafel

Beginsituatie	2
Algemene doelstellingen	2
Specifieke doelstellingen, leerinhouden, pedagogische en didactische wenken, didactische middelen	6
– Algemene aspecten van de verpleegkunde	6
– Geïntegreerde sociale vaardigheden.....	17
– Geneesmiddelenleer	29
– EHBO	38
– Beroepshygiëne	53
– Verpleegkundige aspecten voor specifieke doelgroepen:	
· bejaardenzorg	67
· thuisverpleging	80
· gehandicaptenzorg.....	89
· moeder / kind.....	92

Beginsituatie

De opleiding 4de graad verpleegkunde is meestal een voortzetting van de 3de graad B.S.O. (verzorging), T.S.O. (verpleegaspiranten, bijzondere jeugdzorg), en soms van het A.S.O. Vanuit deze vooropleiding hebben sommige leerlingen reeds kennis en ervaringen met patiënten, vaak toegespitst op een specifieke doelgroep (bijvoorbeeld bejaarden, gehandicapten, kinderen, ...).

Voor de leerinhouden van het vak Algemene Verpleegkunde vertrekken we vanuit het standpunt dat er geen voorkennis is, om iedere leerling gelijke kansen te bieden.

Algemene doelstellingen

Concept

Het vak Algemene Verpleegkunde is gericht op basiskennis, -vaardigheden en -attituden voor de opleiding verpleegkunde 4de graad B.S.O. De leerinhouden zijn bedoeld voor de richting Ziekenhuisverpleegkunde en Psychiatrische Verpleegkunde.

Wij zien dit vak als een raamwerk van basisverpleegkundige aspecten of modules:

- Algemene aspecten van de verpleegkunde
- Geïntegreerde sociale vaardigheden
- Geneesmiddelenleer
- E.H.B.O.
- Beroepshygiëne
- Verpleegkunde voor specifieke doelgroepen

Bij het bepalen van deze leerinhouden en doelstellingen wordt er rekening gehouden met een aantal componenten van verpleegkunde:

- de visie op verpleegkunde (Integrerende Verpleegkunde);
- het doel van verplegen;
- het methodisch handelen;
- de coördinatie van de zorgverlening.

De bespreking van deze componenten geeft een achtergrond om dit leerplan te begrijpen, en ze zijn tevens verbonden met het opleidings- en beroepsprofiel.

Visie op verpleegkunde:

Bij de benadering van het verpleegproces vertrekken wij vanuit een visie op verpleegkunde, namelijk Integrerende Verpleegkunde.

Dit betekent dat de patiënt benaderd wordt in zijn totaliteit, de uitvoering van de totaalzorg gebeurt aangepast aan de behoeften van deze patiënt.

Het vaststellen en oplossen van de verpleegproblemen gebeurt via een Systematisch Verpleegkundig Handelen. Het verpleegkundig handelen beperkt zich niet tot de uitvoering van de zorg, de verpleegkundige is ook verantwoordelijk voor een systematische planning en evaluatie.

En tenslotte draagt I.V. bij tot het ontwikkelen van een eigen verpleegkundige identiteit en deskundigheid door het dragen van de verantwoordelijkheid voor het zorgplan, verpleegplan.

De toepassing van Integrerende Verpleegkunde biedt het onderwijs ook een aantal voordelen. Ten eerste is er een duidelijkheid over de functies op de verpleegeenheid en hun teamverband, waarin ook de leerlingen een plaats innemen.

Ten tweede wordt de communicatie bevorderd tussen de teamleden, via het verpleegplan, verpleegdossiers, de groepsbespreking en de dienstoverdracht.

Als laatste biedt I.V. het voordeel dat de verpleegkundigen en leerlingen tot een optimaal werkschema komen, met meer tijd voor de directe patiëntenzorg, door het Systematisch Verpleegkundig Handelen.

Wij beschouwen het als onze taak verpleegkundigen op te leiden die kunnen participeren aan Integrerende Verpleegkunde. De begeleiding houdt in dat we enerzijds kennis en kunde aanbrengen. Wij benaderen de patiënt dan ook steeds vanuit zijn totaliteit: integratie van somatische en niet-somatische zorgverlening. De leerlingen dienen kennis en vaardigheden te verwerven, en deze te toetsen in de praktijk, via vaardigheidsoefeningen, stageboekopdrachten en deze tenslotte integreren op stage. Tevens dient er een bewustwording, een beroepsattitude, op te treden om te komen tot een zorg op maat.

Anderzijds zien we het onderwijs als een persoonlijk groeiproces van de leerling. De stage neemt hier een belangrijke plaats in (zie opleidingsvisie). De stagebegeleiding kan de leerling sturen in het Systematisch Verpleegkundig Handelen, maar ook begeleiden bij het verwerken van ervaringen uit het beroepsveld. Het leerproces van de leerling dient eveneens individueel gestuurd te worden, een begeleiding op maat. De leerlingen krijgen een praktijkbegeleider (meter/peter) toegewezen die een begeleidende taak heeft, op vlak van taak- en steundimensie (zie leerplan PV Stages).

Doel van het verplegen

Het is belangrijk het doel van verplegen kenbaar te maken aan de leerlingen om gepaste verpleegdiagnoses en -interventies vast te stellen. De leerlingen worden tevens gestimuleerd na te denken over het verpleegkundig proces. Door hun eigen veronderstellingen over patiënten en verplegen te toetsen aan een theoretisch model worden zij bewuster van hun beroepsuitoefening. (de theoretische leerstof en de praktijk aan bed worden bij elkaar gebracht).

Het verpleegdiagnostisch proces wordt bepaald door een voorop gesteld theoretisch kader. In ons leerplan illustreren en hanteren wij diverse modellen als denkkader.

Ten eerste het levensprocesmodel van Martha Rogers. Dit betekent dat bij het verpleegproces de totaliteit, de persoon en zijn omgeving, centraal staat; en dat er een voortdurende wisselwerking is tussen beiden.

Ten tweede lijkt het zelfzorgtekortmodel van Dorothea Orem een dankbaar en bruikbaar model. Uit Orem's opvattingen blijkt dat de verpleegkundige diagnostiek zich richt op tekorten in het vermogen tot zelfzorg. Het doel van verplegen is de zelfstandigheid van de cliënt (patiënt) in zijn zelfzorgacties.

Tenslotte houden we tijdens het verpleegproces rekening met de behoeften van de patiënten, een toepassing van de behoeftenpyramide van Maslow.

Het methodisch handelen

In het kader van de verpleegkundige beroepsuitoefening omvat het methodisch handelen het opstellen van een zorgenplan. In onze verpleegkundige opleiding dienen we aandacht te besteden aan het vaststellen van lichamelijke en psychosociale klachten en verschijnselen, en het stellen van een verpleegdiagnose. Het zijn voorwaarden voor de doelmatige uitvoering van de verpleegkundige interventies.

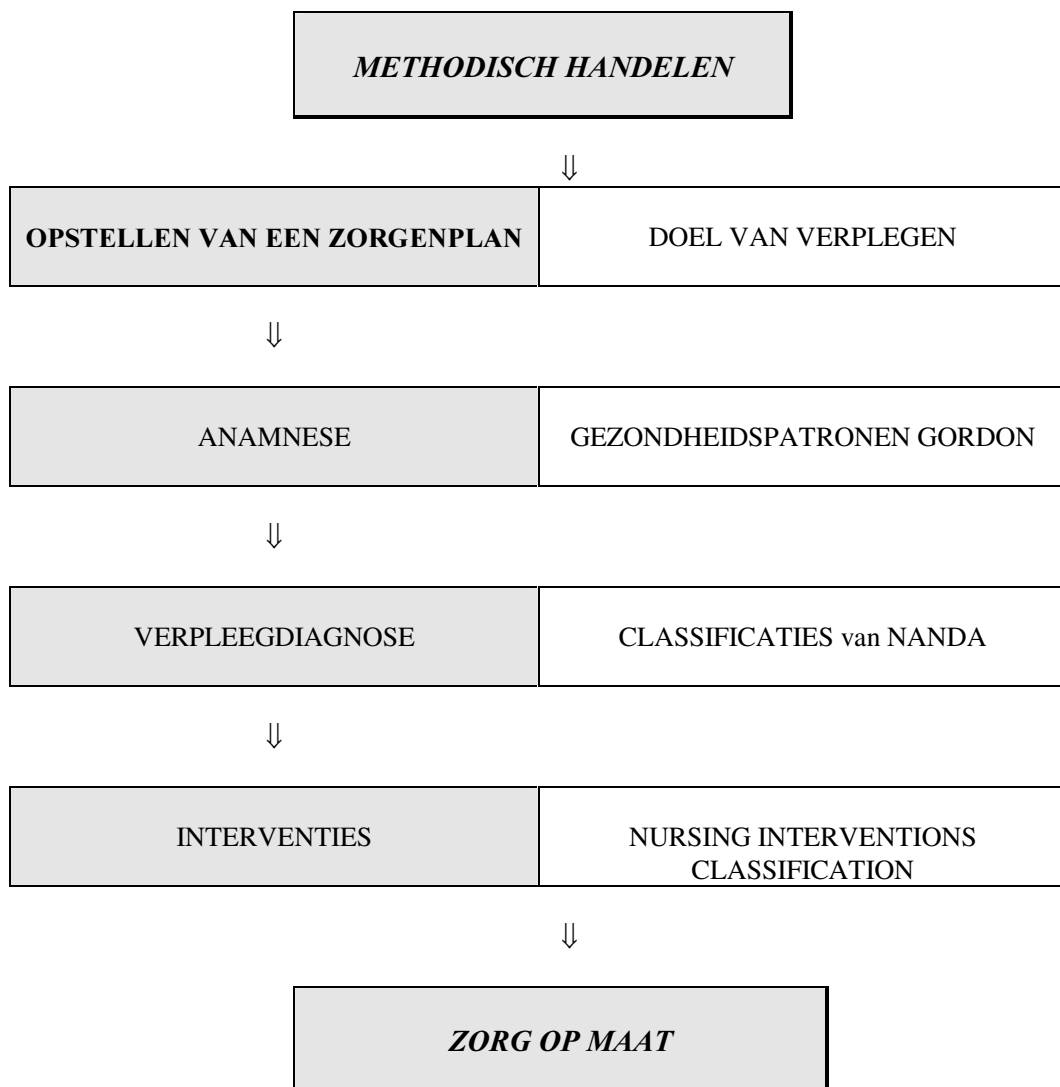
Het oefenen van de vaardigheid van besluitvorming (afnemen van anamnese, verzamelen van gegevens, analyseren van deze gegevens, het formuleren van een verpleegdiagnose en het plannen

van verpleeginterventies, met andere woorden het opstellen van een verpleegplan) neemt zeker een belangrijke plaats in in ons leerplan, en wordt tevens geïntegreerd in casuïstiek en simulatie-oefeningen. Wij zijn er van overtuigd dat het gebruik van classificatiemodellen een meerwaarde geeft aan ons verpleegkundig onderwijs, enerzijds biedt het een eenduidige terminologie en anderzijds helpt het de leerlingen bepalen welke behoeften de patiënt heeft en welke interventies adequaat zijn.

Het afnemen van de verpleegkundige anamnese kan volgens de functionele gezondheidspatronen van Marjory Gordon. Een gecombineerd gebruik met de verpleegdiagnoses van North American Nursing Diagnosis Association (NANDA) lijkt ons handig bij het opstellen van een verpleegplan. En de Nursing Interventions Classification (van MC Closkey) zal op haar beurt weer richting geven aan de te selecteren interventies en de evaluatie daarvan.

Een aandachtspunt bij het werken met standaardmodellen (standaardverpleegplannen) is alert te blijven voor de individuele patiënten, een zorg op maat te verlenen. Het stellen van een verpleegdiagnose vraagt een kritisch denken, het eigen oordeel van de leerling verpleegkundige blijft belangrijk.

Schematisch stellen we het methodisch handelen zo voor:

Coördinatie van de zorgverlening

Onze verpleegkundige opleiding dient rekening te houden met de holistische zorgbenadering, al de gezondheidsproblemen komen gelijktijdig en in samenhang aan bod.

De zorgverlening in het verpleegkundig werkveld bestaat enerzijds uit verpleegdiagnostische bepaalde zorg, zorgplan, en anderzijds gedelegeerde medische zorg, behandelplan.

De leerling-verpleegkundige zal deze zorgverlening leren coördineren.

Vakkenintegratie

In het vak Algemene Verpleegkunde leert men de leerlingen stapsgewijs verpleegkundig handelen.

Deze beroepskennis, -vaardigheden en attitude van het vak Algemene Verpleegkunde worden ondersteund door de Algemene Vakken, en de vakken Medische en Sociale Wetenschappen.

Algemene doelstellingen

Algemene verpleegkunde wordt opgevat als een raamwerk waarbinnen diverse modules passen:

- Algemene aspecten van de verpleegkunde
- Geïntegreerde sociale vaardigheden
- Geneesmiddelenleer
- E.H.B.O.
- Beroepshygiëne
- Verpleegkunde voor specifieke doelgroepen

Voor elke module is er een aparte uitwerking van de algemene doelstellingen, minimale materiële vereisten en vakbibliografie, omwille van de verscheidenheid van basiskennis en vaardigheden binnen elke module.

TV ALGEMENE VERPLEEGKUNDE

ALGEMENE ASPECTEN VAN DE VERPLEEGKUNDE

Beginsituatie

De beginsituatie van de volledige groep is erg verscheiden. De meeste leerlingen hebben de derde graad B.S.O., T.S.O., en uitzonderlijk A.SO., achter de rug.

Sommige leerlingen (leerlingen uit het B.S.O., verzorging, en leerlingen uit het T.S.O., verpleegaspirant) beschikken reeds over kennis en een aantal vaardigheden betreffende het verzorgen van zieken en hulpbehoevende mensen.

We vertrekken voor algemene aspecten van de verpleegkunde vanuit een onbestaande voorkennis. De leerkracht kan wel inspelen op de situatie door gebruik te maken van de ervaringen van de leerlingen, in de wijze waarop hij de specifieke doelstellingen en de hieraan gekoppelde leerinhouden, via didactische werkvormen, bij de leerlingen aanbrengt.

Algemene doelstellingen

De leerling:

- werkt binnen een team;
- werkt multidisciplinair;
- kan het verband leggen tussen visie op verpleegkunde en een verpleegmodel. Een visie op de verpleegkunde ontwikkelt zich;
- legt het verband tussen de holistische mensvisie en een therapeutisch model;
- heeft inzicht in de verschillende verpleegsystemen (taak- en integrerende verpleging, S.V.H.);
- handelt vanuit de visie dat de mens fysisch, psychisch, sociaal en existentieel een eenheid is;
- heeft kennis van de basismethoden om tegemoet te komen bij zelfzorgtekorten bij de patiënt;
- is in staat een professionele houding aan te gaan met de patiënt, deze te onderhouden en te hanteren, te benodigen en te evalueren;
- voert verpleegtechnische en toevertrouwde medische handelingen uit voor specifieke doelgroepen (verplegen van diabetici, bedlegerige patiënten,...);
- is in staat om een bijdrage te leveren aan de kwaliteitsverbetering van de zorg;
- heeft aandacht voor de somatische, de psychische en de sociale gevolgen van het ziek-zijn, de hospitalisatie en de behandeling;
- heeft inzicht in de basisprincipes m.b.t. de technische handelingen en kan deze toepassen in concrete situaties.

Minimale materiële vereisten

Infrastructuur

- Een lokaal uitgerust met audio-visueel materiaal, een bord, overheadprojector,...
- Belangrijk is ook dat het lokaal voldoende ruim is zodat we op verschillende situaties kunnen inspelen met verschillende didactische werkvormen, bijvoorbeeld groepswerk, discussiegroep, rollenspel,...

Benodigheden

- Cursus met ruimte voor invulkaders, verwerkingsopdrachten, casuïstiek,...
- Aanwezigheid van bibliotheek met recente vakliteratuur, tijdschriften,... (bijv. modellen van patiëntenclassificatiesystemen, verpleegplannen, schalen voor risicobepaling van decubitus,...) om de zelfwerkzaamheid te stimuleren en probleemgestuurd te werken.
- Typische hulpmiddelen, bijv. voor ADL, illustraties van wondclassificaties, farmaceutische folders, videomateriaal,...

Vakbibliografie

Aerts, A., *Basisboek wondzorg*, De Tijdstroom, Utrecht, 1996.

Aerts, A., *Specifieke wondzorg 1 en 2*, De Tijdstroom, Utrecht, 1996.

Arets J.R.M., Vaessen J.P., e.a., *Met zorg verplegn: deel 1 en 2*, SMD, Leiden, 1987.

Beckerlingh A., Boer A., Eliens A.M., *Verpleegkundige probleemgebieden: diagnoses en interventies*, Kavanah, Dwingeloo, 1995.

Blanken-Spindler J., *W.C.S. wondenboek*, Leiden, 1991.

Budding J., *Handleiding Verpleegkundige Vaardigheidstraining::Therapie I*, Lemma, Utrecht, 1996.

Budding J., *Handleiding Verpleegkundige Vaardigheidstraining:: Therapie IV*, Lemma, Utrecht, 1996.

Budding J., *Handleiding Verpleegkundige Vaardigheidstraining:: Therapie V*, Lemma, Utrecht, 1996.

Budding J., *Handleiding Verpleegkundige Vaardigheidstraining::Uitscheiding I en II*, Lemma, Utrecht, 1996.

Bulechek G., Mc Closkey J., *Verpleegkundige interventies*, De Tijdstroom, 1997
Salentijn C., Oud N., Kastermans M., *Handboek verpleegkundige diagnostiek, interventies en resultaten*, Bohn Stafleu Van Loghum, Houten/Diegem, 1995.

De Jong J.H.J., Kerstens J.A.M., e.a. *Bouwstenen voor verpleegkundig onderwijs: specifieke verpleegkunde 1: het algemeen ziekenhuis*, Bohn Stafleu Van Loghum, Houten/Zaventem, 1992.

De Jong J.H.J., Kerstens J.A.M., e.a. *Bouwstenen voor verpleegkundig onderwijs: Basisboek 1*, Bohn Stafleu Van Loghum, Houten/Zaventem, 1992.

De Jong J.H.J., Kerstens J.A.M., e.a. *Bouwstenen voor verpleegkundig onderwijs: Basisboek 2*, Bohn Stafleu Van Loghum, Houten/Zaventem, 1992.

De Jong J.H.J., Kerstens J.A.M., e.a. *Bouwstenen voor verpleegkundig onderwijs: Basisboek 3*, Bohn Stafleu Van Loghum, Houten/Zaventem, 1992.

De Jong J.H.J., Kerstens J.A.M., e.a. *Bouwstenen voor verpleegkundig onderwijs: Methoden en technieken*, Bohn Stafleu Van Loghum, Houten/Zaventem, 1992.

Dotte P., *Manutentie - tillen - kantelen en verplaatsen van zieken en gehandicapten*.

- Driessen G., *Handleiding Verpleegkundige Vaardigheidstraining: Bed en hygiëne*, Lemma, Utrecht, 1995.
- Driessen G., *Handleiding Verpleegkundige Vaardigheidstraining: Therapie III*, Lemma, Utrecht, 1996.
- Driessen G., *Handleiding Verpleegkundige Vaardigheidstraining: Voeding*, Lemma, Utrecht, 1996.
- Dugas, *Basisboek verpleegkunde: verplegen als een intergraal proces*, Wolters, Gronongen, 1981.
- Fortain P., *Manutentie in de gezondheidszorg*, Bohn Stafleu Van Loghem, Houetn/Diegem, 1996.
- Goeminne E.B.G., *Algemene Nursing 1 - Aureliae Paramedica*, Brussel 1977.
- Goeminne E.B.G., *Algemene Nursing 2 - Aureliae Paramedica*, Brussel 1977.
- Gordon M., *Handleiding verpleegkundige diagnostiek*, De Tijdstroom, Utrecht, 1996.
- Gordon M; *Verpleegkundige diagnostiek: proces en toepassing*, De Tijdstroom, 1996.
- Grypdonck M.; Rodenbach M.Th., e.a., *Het model integrerende verpleegkunde: voorstel tot heroriëntering*, Acta Hospitalia, 17,1977, 124-150.
- Grypdonck M., *De basisprincipes van verpleegkunde*, onuitgegeven document, K.U.L., 1976.
- Hamilton H.K., Minnie B.R., *Verpleegkundige handelingen en procedures: De praktijk van het verplegen*, Lemma, Utrecht, 1993.
- Hattinga Verschure J.C.M., *Patiënt - ziekenhuis - gezondheidszorg op weg naar 2000*, Agom Elsevier, 1971.
- Juchli L., *leerboek verpleegkunde 1 en 2*, Bohn Stafleu Van Loghum, Houtem -Diegem 1980.
- Koene G., Grypdonck M, e.a. *Integrerende verpleegkunde: wetenschap in praktijk*, De Tijdstroom, 1989.
- Mayers M., *Standaardverpleegplannen: deel I en II*, De Tijdstroom, Utrecht, 1986.
- Mini symposium VJZ Hasselt - "Druk doen i.v.m. drukletsels ". Oktober 1992.
- Moeijes J., *Handleiding Verpleegkundige Vaardigheidstraining: Houding en beweging*, Lemma, Utrecht, 1996.
- Oud N., Kastermans M., *Nieuwsbrief Verpleegkundige diagnostiek, interventies en resultaten*, jaargang1; nummers 1, 2,3, 1997.
- Schell H., *Handleiding Verpleegkundige Vaardigheidstraining: Diagnose*, Lemma, Utrecht, 1996.
- Stevens, P.J.M., *Verpleegkundige zorg, deel I*, Spruyt, Leiden, 1991.
- Van Der Peet R., *Verplegen in theorie en praktijk: deel 1, 2, 3 en 4*, De Tijdstroom, Utrecht, 1996.
- Weide v.d. M., *Verpleegkundige diagnostiek en interventies voor patiënten met urine-incontinentie*, De Tijdstroom, Utrecht, 1995.

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. Wenken en middelen
Kennen • Het verschil kennen tussen zelfzorg en mantelzorg. • Kennis maken met verpleegkunde en met de VK - interventies. • Kennis hebben van verpleegkundige basisprincipes. • Weten hoe een VK- zorg verloopt. • Begrijpen aan welke eigenschappen een VK moet voldoen. • Weten welke de basisbehoeften van de mens zijn volgens A.Maslow. • De term ADL kennen. • De inhoud van ADL kennen. • De werkvelden kennen waarbinnen de ADL toegepast wordt. • De elementaire verrichtingen volgens Katz kennen. • Een aantal hulpmiddelen kennen die binnen de ADL gebruikt worden. • De eisen kennen die aan hulpmiddelen gesteld worden. Kunnen • De verpleegkundige basisprincipes toepassen. • Voorbeelden uitwerken aan de hand van de verpleegkundige basisprincipes. • Patiëntenzorg structureren aan de hand van de verpleegkundige basisprincipes. • De patiëntenzorg afstellen op de belevingswereld van de patiënt.		B B B B B B B B U B B B B B B B B B B B B B	Theoretische beginselen Verschillende soorten zorg: – zelfzorg – behoeftenbepaling volgens Maslow – activiteiten van het Dagelijks Leven (A.D.L.) – mantelzorg – professionele zorg Verpleegkundige basisprincipes Verpleegkundige techniek Beroepsprofiel	Vakkenintegratie • Klinisch onderwijs • Ziekenhuisverpleegkunde • Psychologie • Sociale wetenschappen • Medische wetenschappen • Project Algemene Vakken Algemene wenken • In de cursus wordt veelal gebruik gemaakt van invulkaders en verwerkingsopdrachten, zodat de leerlingen actief betrokken zijn in de les. • Aan de hand van casussen, foto's passen de leerlingen de verpleegkundige basisprincipes van Prof. Grypdonck toe. • Ervaringsgestuurd onderwijs, door veelvuldig gebruik te maken van een onderwijsleergesprek, waar de ervaringen van de leerlingen centraal staan. • Bij het opstellen van een verpleegplan past men enkele standaardmodellen toe, bijvoorbeeld anamnesemodel volgens Marjory Gordon (functionele gezondheidspatronen), classificatiesysteem van verpleegdiagnoses North American Nursing Diagnoses Association, classificatiesysteem van verpleeginterventies Nursing Interventions Classification van McCloskey. Specifieke wenken • Aan de hand van het verwerkt sprookje “ de drie biggetjes” de lln duidelijk maken dat verplegen

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. Wenken en middelen
• De basisprincipes op stage toepassen. • Het verloop van een verpleegkundige zorg formuleren. • Een aantal elementaire behoeften van de patiënt uitwerken. • De term ADL uitleggen. • De inhoud van de ADL verrichtingen volgens Katz toepassen binnen hun werkveld. • De hulpmiddelen hanteren. Zijn • Het belang van de zelfzorg begrijpen. • Basisprincipes gebruiken in hun denken en voelen. • Bewust zijn van het belang van de basisprincipes om ze te evalueren. • Zich verantwoordelijk voelen / zijn in het verloop van het verpleegkundig-proces. • Zich identificeren met de eigenschappen van een verpleegkundige. • Een aantal behoeften van de mens begrijpen. • Bewust zijn van het belang van de ADL-training in functie van het genezingsproces van de patiënt. • De ADL patiënt op een empathische wijze benaderen. • Begrip opbrengen voor de zorgen en de problematiek van de ADL patiënten.		B B B B B B B B B B B B B		geen kwestie is van nadoen maar van gezond verstand gebruiken. • De basisprincipes volgens Prof. Grypdonck (asepie en hygiëne; veiligheid; beleving; zelfzorg en inspraak; comfort; economie; ecologie en ergonomie) toepassen op praktijksituaties zowel om iets aan te leren als om zichzelf te evalueren. • De stages zijn één van de methodes om de verpleegkundige basisprincipes toe te passen, te sturen en te toetsen. • Voorbeelden aanhalen van verpleeginterventies. • Rollenspel: leerlingen zelf verplaatsen in een toestand van zorg en de invloed van zelfzorg. • Videomateriaal: “Behandeld als een hond”, ter illustratie v/d belevingswereld van de patiënt. • Discussiegroep: evolutie mantelzorg. • Voorbeelden uit de praktijk van een SIT (samenwerkingsinitiatieven inzake thuiszorg) • Casuïstiek: benadering van de patiënt volgens het zelfzorg model van Dorothée Orem.
Kennen • De gevaren benoemen verbonden aan langdurige bedlegerigheid.		B	Verplegen van bedlegerige patiënten Bijvoorbeeld:	Vakoverschrijdend: • Het kennen en kunnen zijn in het leerplan nauw met elkaar verweven en vinden hun toepassing in

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. Wenken en middelen
• De definitie, oorzaken, symptomen en lokalisatie van de verschillende gevaren verbonden aan langdurige bedlegerigheid benoemen. • De taak van de verpleegkundige kennen voor wat betreft de preventieve en curatieve maatregelen om de gevaren verbonden aan langdurige bedlegerigheid te vermijden. • Kennis hebben van de verschillende vormen van decubitus. • Inzicht verwerven in de juiste houding van de patiënt, overeenkomstig met het ziektebeeld. • Inzicht verwerven in de mogelijke technieken om de patiënt te tillen zonder de rug te belasten. • Kennis hebben van de verschillende principes van mobiliseren. • Inzicht hebben in de verschillende mobilisatiemogelijkheden. Kunnen • De juiste houding van de patiënt toepassen overeenstemmend met het ziektebeeld. • De patiënt op de juiste manier manipuleren en mobiliseren om zijn houding aan te passen aan de gegeven omstandigheden, eventueel gebruikmakend van de juiste hulpmiddelen. • De verschillende houdingen van de patiënt in bed kunnen aanpassen aan de ziekte-toestand van de patiënt.		B B B B B B B B B	– decubitus – thrombose en embolie – obstipatie/incontinentie – contracturen – smetten/intertrigo	PV.praktijk bijv. tiltechnieken, houdingen,... • Basiskennis van medische wetenschappen (anatomie en fysiologie) van het betrokken stelsel is noodzakelijk om de gevolgen van bedlegerigheid te kunnen observeren en interpreteren. • Ziekenhuisverpleegkunde: de basiskennis van observeren en rapporteren vindt hier zijn toepassing in het mondeling en schriftelijk rapporteren van de observaties van een bedlegerig patiënt. • De psychische gevaren van bedlegerigheid (hospitalisatiesyndroom, desoriëntatie) worden besproken in het vak psychologie. Thema - overschrijdend • De inhouden van dit thema dienen geïntegreerd te worden binnen andere thema's, bijv. het verplegen van de bedlegerige patiënt toepassen op de bejaarde patiënt, de gehandicapte, Didactische middelen: • audio-visueel materiaal bijv. videofilm over antithrombose-kousen, ter preventie van thrombose en embolie ter hoogte van onderste ledematen; • gebruik van transparanten: bijv. tonen van het ontstaan van decubitus en mogelijke drukplaatsen; • illustraties van wondclassificatiemodellen van decubitus; • gebruik maken van de Nortonschaal, Bradenschaal,... om decubitus op te sporen. • onderwijsgesprekken: verwoorden van stage-ervaringen en aanhalen van praktijkvoorbeelden. • casuïstiek: uitgaand van een praktijkervaringsgerichte situatie over de gevolgen

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. Wenken en middelen
Zijn • Zich bewust zijn van de psycho-sociale belangen bij het mobiliseren van de patiënt. • Zich bewust zijn van de gevaren verbonden aan langdurige bedlegerigheid. • Verantwoordelijkheidsbesef ontwikkelen bij het toepassen van de juiste houding. • Bereid zijn om op een verantwoorde manier te tillen.		B B B B		van bedlegerigheid. (Bijv. het verplegen van een patiënt met incontinentieproblemen)
Kennen • Kennis maken met diabetes (voorkomen, indeling, ontstaan, vaststelling ervan) • De verwickelingen van diabetes herkennen op korte en op lange termijn. • De verschillende behandelingsvormen opnoemen. • De verpleegkundige taken in verband met patiëntenvoorlichting kennen. • De verpleegkundige basisprincipes kennen. Kunnen • Insuline correct toedienen op diverse plaatsen. • Bij de insuline-injectie en hygiënische zorgen het principe van hygiëne toepassen. • Glycemie bepalen. Zijn		B B B B B B B B	Verplegen van diabetici Onder andere: – definitie – etiologie – verwickelingen – vormen – verpleegkundige taken	• Vakoverschrijdend werken met: – Voedingsleer (dieet afgestemd op diabetici) – Medische Wetenschappen (anatomie en fysiologie van het endocriene stelsel is noodzakelijk) – Klinisch Onderwijs • Uitnodigen van een gastspreker van de zelfhulpgroep. • Gastdocent: diabetesverpleegkunde. • Rollenspel oefenen bij instrueren van een diabetes patiënt. • Casus uitwerken, In passen de basisprincipes van Mieke Grypdonck toe bij het verplegen van een diabetespatiënt. • Tonen van farmaceutische folders: o.a. gekende poster hypo / hyperglycemie, foto's van een diabetische voet. • Via videomateriaal de leerlingen laten kennismaken met de symptomen, verwickelingen en behandelingsvormen van diabetes.

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. Wenken en middelen
Bewust zijn van zijn verantwoordelijkheid bij het inschatten van zelfzorgmogelijkheden bij de patiënt. Zich bewust zijn van zijn verantwoordelijkheid in verband met insulinetoediening. Een alert gedrag ontwikkelen m.b.t. het herkennen van problemen van diabetici. Het belang inzien van optimale preventieve en curatieve verzorging van diabetici in verband met voorkomen van gevaren.		B B B B		
Kennen Kennis hebben van de begrippen zuurstoftherapie en aërosol. De indicaties voor zuurstof en aërosol opnoemen. Kennis hebben van de verschillende toedieningsvormen en middelen van zuurstof en aërosol. Kunnen Adequaat toepassen van de zuurstoftherapie en aërosol. In de beroepspraktijk. Zijn Zich bewust zijn van hun verpleegkundige taak bij zuurstof- en aërosoltherapie.		B B B B B	Verplegen van patiënten met zuurstof en of aërosoltherapie	Vakoverschrijdend samenwerken: – inzicht in medicatie in het vak geneesmiddelenleer; – berekeningen worden in het vak PAV aangeleerd en geoefend; – toedienen van zuurstof en aërosol in PV Praktijk. Didactische hulpmiddelen: – handboeken; – farmaceutische folders; – audio-visuele hulpmiddelen. Deze lessen kan men verduidelijken door een bezoek aan het ziekenhuis over de O: bedeling. Aan de hand van demonstratie voor-en nadelen van toedieningsvormen uitwerken. Groepswerk waarbij iedere student één principe van Grypdonck uitwerkt. Oefensessies a.d.h.v.casuïstiek: verplegen van een patiënt met zuurstoftherapie. Videomateriaal.
Kennen			Verplegen van stomapatiënten	Vakoverschrijdend:

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. Wenken en middelen
• De definitie kunnen geven van een stoma (colostomie, ileostomie, urostomie) en deze bondig beschrijven. • Verschillende apparatuur voor stomazorg kennen. • Inzicht hebben in de taak van de verpleegkundige betreffende stomapatiënt. • De voedingsproblemen bij een stomapatiënt kennen. • Inzicht hebben in de sociale problemen bij een stomapatiënt. • De principes, voorwaarden en voordelen van de stomatechnieken kennen. • Kennis hebben van en inzicht hebben in de eventuele problemen bij stomaverzorging en-technieken. Kunnen • Hygiënische verzorging uitvoeren bij de stomapatiënt, met aangepaste apparatuur. • Op gepaste wijze inspelen op de voedingsproblematiek van de stomapatiënt. • Een stomapatiënt begeleiden bij sociale problemen. • Diverse stomatechnieken toepassen. • De problemen tijdens stomatechnieken beheersen en adequaat kunnen reageren. Zijn • Begrip opbrengen voor zorgen en		B B B B B B B B B B B B B B B	Bijvoorbeeld: – soorten stoma's – apparatuur – verpleegkundige taak bij stomapatiënt – voeding bij stomapatiënten – sociale problemen bij stomapatiënten (werk,kleding,sport,vakantie,...) – terugbetalingsvoorwaarden – specifieke technieken bij stomaverzorging	– Medische Wetenschappen: basiskennis anatomie en fysiologie van het urine- en spijsverteringstelsel is noodzakelijk om te kunnen observeren en interpreteren; – PV Praktijk: toepassingen van stomaverzorging – Voedingsleer • Didactische hulpmiddelen – audio-visueel materiaal: film, dia's • Rollenspel om de patiënt beter te begeleiden – Beleving van de patiënt: een stomazakje aanhangen bij de leerlingen. – klas omvormen tot ingebeelde ziekenkamer • Gesprek met stomaconsulent • Klasgesprek – aan welke vereisten moet de apparatuur voldoen volgens de principes van Grypdonck; – bespreek eens de terugbetalingsvoorwaarden.

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. Wenken en middelen
problematiek van de stomapatiënt. • Zich verantwoordelijk voelen voor het economisch gebruik van materiaal bij stomapatiënten.				
Kennen • Kennis maken met de verschillende uitscheidingen van het menselijke lichaam en de manier waarop deze kunnen geobserveerd en opgevangen worden. Kunnen • Uitscheidingen grondig observeren. • Correct uitvoeren van staalafnames. • Het debiet en het soortelijk gewicht van urine bepalen. • Met teststrips verschillende elementen in de urine onderzoeken. Zijn • Zich bewust zijn van het belang van goede observaties en nauwkeurig uitgevoerde ontledingen. • Er zich van bewust zijn dat de verpleegkundige basisprincipes steeds moeten toegepast worden.		B B B B B B	Ontledingen en uitscheidingen – urine – stoelgang – sputum – ...	• Vakoverschrijdend werken met: Medische Wetenschappen, Sociale Wetenschappen, Klinisch onderwijs,.... • Didactische hulpmiddelen: – handboeken – prenten – transparanten – bord – ... • Labo-aanvragen bespreken a.d.h.v. formulieren en resultaten. • Vaardigheden zoals mondeling en schriftelijk rapporteren kunnen getraind worden. • Tonen van diverse modellen van labo-recipienten. • Rollenspel over het opvangen van een staal. • Bezoek aan laboratorium. • Eigen experiment met teststrips. • Casuïstiek: bijv. urinestaalafname.

TV ALGEMENE VERPLEEGKUNDE

GEÏNTEGREERDE SOCIALE VAARDIGHEDEN

Beginsituatie

In het secundair onderwijs worden leerlingen regelmatig geconfronteerd met groepswork, groeps gesprekken of groepsdimensies, maar weinig met communicatietechnieken en specifieke omgangskunde. Door middel van een theoretische basis en praktische training trachten wij de leerling elementaire sociale vaardigheden bij te brengen, wetende dat het verwerven van deze vaardigheden een continu groeiproces is, dat zeker niet beëindigd zal zijn op het einde van de opleiding.

Algemene doelstellingen

De leerling wordt zich bewust van zijn eigen zelfbeeld, zijn eigen communicatieve beperkingen en communicatieve mogelijkheden. Hij bouwt deze uit en hanteert deze correct in situaties die relevant zijn voor de beroepsuitoefening.

De leerling bouwt hierbij een gezonde houding uit en heeft vertrouwen in zichzelf. Hij kan opkomen voor zichzelf en durft zich te uiten.

De leerling kan functioneren in een groep.

De leerling verwerft ten opzichte van de patiënt een basisattitude van empathie, respect en echtheid.

De leerling verwerft en hanteert de basiskennis en de basisvaardigheden die noodzakelijk zijn binnen de professionele interactie met de patiënten en zijn nabestaanden, met verpleegkundigen en andere gezondheidswerkers.

Vanuit deze basiskennis, -vaardigheden en -attitudes ontwikkelt de leerling specifieke communicatieve en relationele vaardigheden.

Al deze kennis en vaardigheden kan de leerling geïntegreerd gebruiken binnen diverse specifieke situaties in functie van verschillende patiëntengroepen en in functie van verpleegkundige samenwerking.

We raden aan dit vakonderdeel zoveel mogelijk in coördinatie met PAV en psychologie aan te bieden en verwijzen hiervoor naar de uitgebreide toelichting over deze vakkenintegratie bij AV psychologie. Geïntegreerde sociale vaardigheden biedt een introductie in communicatie. (de doelstellingen dienen dan ook in dit licht geïnterpreteerd te worden). De leerlingen psychiatrische verpleegkunde en ziekenhuisverpleegkunde verdiepen zich elk binnen hun specifieke opleiding.

Minimale materiële vereisten

INFRASTRUCTUUR

- Klaslokaal met verplaatsbare tafels en stoelen.
- Gesprekskamer of sfeervol lokaal waarin communicatievaardigheden worden getraind. Het moet mogelijk zijn om in deze oefenruimte het therapeutisch leefklimaat van de patiënt na te bootsen.

BENODIGDHEDEN

- Bord en krijt,
- overheadprojector, transparanten, flip-over, ...
- prikbord, tentoonstellingskast,
- videorecorder, audiovisueel (opname)materiaal,
- cursus of handboek, gericht spelmateriaal (bv. Tarotkaarten, kwaliteitenspel, touw, blinddoeken, kleurpotloden, stiften, samenwerkingsspelen, ...) observatie-instrumenten bij de cursus,
- didactisch materiaal.

Vakbibliografie

Den Dulck, C., *Teamcommunicatie en conflicthantering*, Intro, Nijkerk, 1993.

Thomas Gordon, *Bewust omgaan met kinderen. De nieuwe manier van samenwerken op school en thuis.*, Tirion, Baarn, 1979.

John Hommes, *Communicatie tussen mensen*, Stenfert Kroese, Leiden, 1980.

Kluytmans, F., *Ik en de ander*, een leer- en oefenboek voor gespreksvoering, Van Loghum Slaterus, Deventer, 1991.

Miller, J.P., *Leer ze ook voelen*, onderwijsmodellen voor affectieve opvoeding, De Toorts, Haarlem, 1978.

Nijs, P., *De luister van het luisteren*, Peeters, Leuven, 1995.

Oomkes, F.R., *Communicatieleer*, Boom, Meppel, 1986.

Oomkes, F.R., *Handboek voor gesprekstraining*, Boom, Meppel, 1980.

SOVA-groep, *Samen werken, samen leren*, H. Nelissen, Baarn, 1993.

Tannen, D., *Dat bedoelde ik niet*, hoe taal relaties maakt of breekt, Prometheus, Amsterdam, 1992.

Van der Molen, H.T., *Aan verlegenheid valt iets te doen*. Een cursus in plaats van therapie, Van Loghum Slaterus, Deventer, 1991

Van Meer, K., van Neijenhof, J., *Elementaire sociale vaardigheden*, Transferpunt Vaardigheidsonderwijs Skillslab, Rijksuniversiteit Limburg, Maastricht 1996.

VERPLEEGKUNDE 4de GRAAD BSO	TV ALGEMENE VERPLEEGKUNDE	Geïntegreerde Sociale Vaardigheden

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. wenken en middelen
Kennen • Het onderscheid tussen waarnemen en interpreteren. • De factoren en mechanismen waardoor de waarneming en de interpretatie worden beïnvloed benoemen. • Inzicht hebben in eigen fouten bronnen bij de interpretatie. Kunnen • Gericht observeren. • Analyseren en hanteren van de factoren die de waarneming en de interpretatie beïnvloeden. Zijn • De vaardigheden van waarnemen en interpreteren toepassen in een gerichte gegevensverzameling alvorens tot een conclusie te komen. • Bereid zijn om na te denken alvorens op een situatie te reageren. • Bereid zijn om het gedrag van andere mensen niet te veroordelen.		B B B B B B U U	GEÏNTEGREERDE SOCIALE VAARDIGHEDEN Waarnemen en interpreteren Het belang van een goede waarneming bij de communicatie. Factoren die het proces van waarnemen en interpreteren beïnvloeden. Foute bronnen Hoe met fouten omgaan ?	Vakkenintegratie We raden aan geïntegreerde sociale vaardigheden te integreren met: • project algemene vakken; • psychologie; • klinisch onderwijs; • psychiatrische verpleegkunde; • sociale wetenschappen. Bij de algemene doelstellingen van de AV psychologie wordt de integratie van PAV, psychologie en geïntegreerde sociale vaardigheden uitvoerig gemotiveerd. Algemene wenken Geïntegreerde sociale vaardigheden is een praktijkgerichte, ervaringsgestuurde training in communicatie waarbij de leraar uitgaat van actieve werkvormen als: • het leergesprek; • het klasgesprek; • allerhande discussievormen; • zoemsessies; • communicatie-oefeningen per twee of drie; • sneeuwbalgroepen; • rollenspel; • observatie-opdrachten; • huiswerkopdrachten met nabespreking in de klas. Omwille van de nagestreefde doelstellingen stellen we voor de doceremethode te

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. wenken en middelen
				beperven. De cursusleidster dient er zich rekenschap van te geven dat zij de principes van actief luisteren, empathie, beschrijvend waarnemen voortdurend zelf toepast in haar communicatie met de studenten. Ze fungeert als een levend voorbeeld.
Kennen • Non-verbaal gedrag en lichaamstaal herkennen en dit kunnen beschrijven. • Verwerven inzicht in de eigen lichaamstaal en die van de ander. • Verwerven inzicht in de rol van de lichaamstaal zowel bij de zender als bij de ontvanger. Kunnen • De geobserveerde lichaamstaal beschrijven. • De congruentie en de discongruentie tussen het verbale en het non-verbale gedrag aanduiden. Zijn • Bewust worden van de eigen lichaamstaal in het communicatieproces. • Bereid zijn om de eigen lichaamstaal te accepteren als een uniek uitdrukingsmiddel. • Respecteren de lichaamstaal van de ander.		B B B B B B U U	Het non-verbale gedrag Het belang van het non-verbale gedrag. De functies van het non-verbale gedrag. Aspecten van het non-verbale gedrag.	De cursusleidster maakt gebruik van observatie-opdrachten, al of niet met behulp van audiovisueel materiaal. Zij kan hierbij op verschillende manieren te werk gaan., observatiespelen zoals ‘ Hints’ vormen een introductie. De studenten kunnen verbaal en non-verbaal gedrag van personen in specifieke communicatieprogramma’s observeren. Als de vertrouwenssfeer in de klasgroep het toelaat kunnen er video-opnames van de studenten zelf worden gemaakt terwijl ze bepaalde oefeningen uitvoeren. Op die manier is gerichte feedback naar hun eigen gedrag mogelijk.
Kennen • De leerpunten die nodig zijn om gericht te luisteren. • Het belang en de functie van goed luisteren. • Inzicht verwerven in de luisterfouten.		B B B	Luisteren Het belang van actief luisteren. Principes van actief luisteren. Luistergedrag. De veel gemaakte fouten.	De cursusleidster geeft praktische oefeningen in het trainen van een actieve luisterhouding en houdt hierbij rekening met de beleving van de studenten. Zij gaat uit van voorbeelden, ervaringen, situaties die de studenten aanreiken en die ze

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. wenken en middelen
Kunnen Zich richten op de ander los van het eigen referentiekader. • Communiceren vanuit een participatiemodel. • Exploreren van de problematiek rond veelgemaakte fouten bij het actief luisteren. Zijn • Bereid zijn om een actieve luisterhouding aan te nemen. • Bereid zijn om zich in te leven in de ander.		B U B B U		bespreekbaar wensen te stellen. We raden aan zoveel mogelijk vakoverschrijdend samen te werken met de collega's van PAV en psychologie en samen een vakoverschrijdend raamplan op te stellen.
Kennen • Herkennen het belang en de functies van het samenvatten. • Kennen de vormen van samenvatten. • Herkennen de valkuilen bij het samenvatten. • Verwerven inzicht in de aandachtspunten bij het samenvatten. Kunnen • De gekregen informatie correct samenvatten. • Weergeven wat de ander zegt op een uitnodigende wijze zodat de ander gesteund wordt om verder te praten. • Een gesprek uitdiepen. Zijn • Bereid zijn om het samenvatten te hanteren in de gespreksvoering.		B B B B B B B B ?	Samenvatten Het belang van samenvatten. Functies van samenvatten. De vormen van samenvatten: • herhalen • samenvatten • parafraseren Aandachtspunten bij het geven van samenvatten. Veel gemaakte fouten bij het samenvatten.	• De cursusleidster traint met de studenten het samenvatten op basis van hun ervaringen op stage, tijdens andere lessen (PAV - psychologie) en in hun persoonlijk leven. • Ze biedt hen korte, praktische doe-oefeningen aan en hecht veel belang aan de nabespreking. Deze vormt een uitnodiging voor de studenten om te reflecteren over hun eigen communicatief gedrag en dat van de anderen.
Kennen • Het belang en de functies van het stellen van de juiste vragen. • Evaluatiecriteria voor vragen en antwoorden.		B B	Het stellen van vragen Het belang van het stellen van de juiste vraag. Functies van vragen. Soorten vragen.	• Groepswerk. • De cursusleidster maakt in eerste instantie zoveel mogelijk gebruik van audiovisueel materiaal om het belang van het stellen van goede vragen te illustreren.

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. wenken en middelen
Kunnen • De juiste vraagstelling formuleren. • Het gesprek via gerichte vraagstelling uitdiepen. • De verschillende soorten vragen onderscheiden. • Een antwoord evalueren aan de hand van evaluatiecriteria. Zijn Bereid zijn om vragen te differentiëren in functie van de structuur en het doel van het gesprek.		B B B B B	Doorvragen op gegeven antwoorden. Evaluatiecriteria voor gegeven antwoorden.	• Nadien trainen de studenten het stellen van vragen in groepsopdrachten, rollenspel, simulatieoefeningen en reflecteren hierop. • Video-opnames van hun oefeningen bieden bij de nabespreking extra mogelijkheden.
Kennen • Het belang en de functies van het concretiseren. • De vaardigheden om de inbreng van de ander te concretiseren. • Benoemen van de fouten bij het concretiseren. Kunnen • Onduidelijke boodschappen concretiseren. • Weten wat gedaan moet worden om de inbreng van de ander bij een gesprek te concretiseren en dit toepassen in oefensituaties. Zijn • Bereid zijn om de duidelijkheid in de verschillende situaties op vlak van inhoud en beleving te optimaliseren.		B B B B B B	Concretiseren Het belang van concretiseren. Functies van concretiseren. Wat en hoe te concretiseren. Veel gemaakte fouten bij het concretiseren.	De cursusleidster maakt gebruik van • simulatiespel, rollenspel • communicatie-oefeningen per 2 à 3 • communicatie en observatie-opdrachten
Kennen • Kennen van de betekenis en de functie van feedback in het communicatie proces. • Kennen van de regels voor het geven van feedback. • Kennen van de regels voor het ontvangen van feedback.		B B B	Feedback Theoretische omkadering van feedback- Johari Venster. Het belang van feedback. Regels voor het geven van feedback. Regels voor het ontvangen van feedback.	<i>Vakkenintegratie:</i> met PAV, psychologie, godsdienst/zedenleer <i>Praktische toepassingen</i> op het Johari Venster <i>Trainingsdag:</i> Een trainingsdag buiten de school biedt de

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. wenken en middelen
Kunnen • Kunnen omgaan met positieve en negatieve feedback. • Kunnen illustreren wat het effect is bij het geven van feedback op relatie niveau. Zijn • Integreren van het feedback mechanisme in het aangaan van relaties.		B B B		studenten de kans om de tot nu toe geoefende aspecten van de communicatie verder te leren toepassen in hun eigen gedrag en houding. Deze activiteit kan vanzelfsprekend thematisch gericht zijn en worden voorbereid met de collega's van andere vakken. We raden deze activiteit ook aan omwille van de positieve groepsvormende invloed die ervan uitgaat. De studenten krijgen hier een leersituatie aangeboden waarin ze ervaren hoe motiverend en waardevol een goede communicatie is.
Kennen • Het belang en de aspecten van het doorvragen naar een mening toelichten. • Omschrijven welke vaardigheden er nodig zijn om de mening van anderen te exploreren. • Kunnen • Een mening kunnen formuleren en doorvragen naar een mening. Zijn Bereid zijn om deze vaardigheden te hanteren in de communicatie met anderen.	Dzh Dzh Dzh Dzh	B B B B	Geven van je mening/ doorvragen naar meningen Verwoorden van je eigen mening Het belang van het verwoorden van je mening Aspecten Doorvragen naar meningen Het belang van doorvragen naar meningen Hoe exploreer je de mening van anderen Veelgemaakte fouten	Voor de volgende leerinhouden is er een differentiatie voor de richting ziekenhuisverpleegkunde. Voor psychiatrische verpleegkunde is er een uitdieping van deze inhouden binnen het vak psychiatrische verpleegkunde omdat men dan nog meer gericht kan werken naar hun eigen functiedomein. De cursusleidster maakt gebruik van: • communicatieoefeningen per twee of per drie, • discussievragen. Voor de psychiatrische verpleegkundigen is er een uitdieping binnen het vak psychiatrische verpleegkunde.

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. wenken en middelen
Kennen Het belang en de aspecten van gevoelens toelichten. Gevoelens herkennen en benoemen. Kunnen Gevoelens uiten en exploreren. Zijn Bereid zijn om rekening te houden met gevoelens van zichzelf en de ander. Bereid zijn om in de communicatie met de ander gevoelens te accepteren en te respecteren.	Dzh	B	Uiten van gevoelens/ doorvragen naar gevoelens Het uiten van je gevoelens Het belang van het uiten van je gevoelens Hoe exploreer je de gevoelens van anderen Veelgemaakte fouten	Interessante oefeningen om de studenten van hun gevoelens bewust te maken zijn: gevoelens benoemen in allerlei voorgestelde situaties; een gevoelensdagboek bijhouden (huiswerk-opdracht met nabespreking in de klas).
Kennen Het belang van assertief reageren toelichten. De oorzaken en kenmerken van assertief reageren toelichten. Inzicht verwerven in wapengebruik: agressief gedrag defensief gedrag Kunnen Assertief reageren in verschillende situaties. Zijn Bereid zijn om assertief te reageren in communicatie met anderen.	Dzh	B	Assertief reageren Het belang van assertief gedrag Situatie waarin assertief reageren moeilijk kan zijn Oorzaken van niet-assertief gedrag Kenmerken van assertief gedrag Wapens herkennen	Rollenspel Improvisatiespel Audiovisueel materiaal en video-opnames van de oefeningen die de studenten zelf uitvoeren bieden ook hier extra mogelijkheden voor de nabespreking.
Kennen Het belang van empathie in eigen woorden weergeven. Kunnen De vaardigheden die duiden op empathie	Dzh	B	Empathie Belang van empathie Empathisch reageren, hoe doe je dat ?	Vakoverschrijdende samenwerking: trainingsdag projectwerk PAV activiteiten week i.v.m. stages en praktijk

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. wenken en middelen
toepassen in communicatie met anderen Zijn Bereid zijn om zich empathisch op te stellen in de omgang met anderen.	Dzh	B		
Kennen De basisvaardigheden omschrijven. De structuur van de aangehaalde modellen weergeven. Kunnen De gespreksmodellen hanteren. Zijn Bereid zijn om de attitudes m.b.t. empathie aan te nemen in de omgang met de anderen. Bereid zijn om een echte en levendige belangstelling voor de ander op te brengen.	Dzh Dzh	B B	Gespreksmodellen <i>Basisattitude:</i> - Echtheid - Empathie - Respect <i>Modellen:</i> - Infovragend gesprek: interview, opnamegesprek - Infogevend gesprek: slecht nieuwsgesprek - Adviesgesprek - Motivatiegesprek - Functioneringsgesprek - Evaluatiegesprek	De basisattitude die reeds aangehaald werd in het vak psychiatrische verpleging, wordt hier opnieuw toegelicht gezien het enorme belang ervan. Ze vormt namelijk de basis voor de gespreksmodellen. In de richting ziekenhuisverpleegkunde worden die gespreksmodellen aangeleerd waar een ziekenhuisverpleegkundige in haar werkerrein mee geconfronteerd kan worden. De gespreksmodellen worden dan ook inhoudelijk gericht naar de patiënt in een algemeen ziekenhuis. Praktische doe-oefeningen, liefst met video-opname zodat de nabespreking optimaal kan verlopen en de studenten nog beter leren observeren.
Kennen De verschillende rollen die in een groep voorkomen omschrijven. De verschillende gebieden waarop conflicten zich voordoen opnoemen en toelichten. De voorwaarden om goed te vergaderen omschrijven. Kunnen De verschillende rollen en interacties in een groep hanteren.	Dzh Dzh Dzh	B B B	Communiceren in groepen - Groepsstructuur-interactie - Vergadertechnieken - Conflicthantering	Opdrachten waarin zowel het communiceren in groepen als het observeren ervan worden getraind: • de vissenkom • de praters en de zwijgers Vakoverschrijdende samenwerking: • projectwerk PAV • trainingsdag • activiteitenweek i.v.m. stages en praktijk.

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. wenken en middelen
• De verschillende posities invullen tijdens een vergadering. • Omgaan met conflicten.	Dzh	B		
	Dzh	B		
Zijn	Dzh	B		
• Bereid zijn om in een groep te functioneren.	Dzh	B		
• Bereid zijn om in een team samen te werken. • Bereid zijn om verantwoordelijkheid op te nemen voor de groep en voor een positieve groepsvorming.	Dzh	U		

TV ALGEMENE VERPLEEGKUNDE

GENEESMIDDELENLEER

Beginsituatie

Er wordt geen specifieke voorkennis vereist voor geneesmiddelenleer omdat de leerlingenpopulatie erg heterogeen is in de vierde graad verpleegkunde. De meesten genoten van een technische of beroepssecundaire vooropleiding, anderen hebben het hoger onderwijs geprobeerd en tenslotte zijn er nog de cursisten wiens opleiding reeds lang geleden is en welke via de VDAB nu de kans krijgen om verpleegkunde te studeren.

Enkelen komen uit het algemeen vormend onderwijs en hebben meestal geen voorkennis. De grootste groep komt uit het beroepssecundair onderwijs waaronder ook enkelen van de opleiding “apothekassistent “ volgden. Deze leerlingen kregen wel geneesmiddelenleer. De leerkracht zal bij het aanbrengen en inoefenen van de leerstof rekening dienen te houden met deze heterogeniteit door remediërings-, uitbreidings- of verdiepingstaken te voorzien.

Algemene doelstellingen

De leerling heeft kennis van en inzicht in de algemene geneesmiddelenleer: farmaceutische vorm, bewaring, doel van gebruik, toedieningsweg en uitwerking.

De leerling heeft kennis van mogelijke fouten bij geneesmiddeltoediening, en kan gepast preventief handelen.

De leerling kan medicatie voorbereiden, toedienen en het effect observeren.

Minimale materiële vereisten

Infrastructuur

- Een voldoende ruim lokaal waarin gebruik kan gemaakt worden van audiovisuele hulpmiddelen.
- Een goed uitgeruste bibliotheek waar de leerlingen zelfstandig kunnen opzoeken.

Benodigheden:

- Bord en krijt
- Overheadprojector, transparanten,...
- Videorecorder, videobanden, diaprojector, afbeeldingen,...
- Compendiums, bijsluiters, vaktijdschriften,...
- Zalven, geneesmiddelen in diverse toedieningsvormen,...

Vakbibliografie

- ANABOLICA, *Anabolica*, Medische dienst van Organon België NV 1983.
- BRIENEN, C., *Omgang met geneesmiddelen*, Bunge 1993.
- I.C.S. MEDICAL NV., *Medisch Kompendium MM*, Beecham 1996.
- KUY VAN DER A., *Geneesmiddelen informatie*, De Tijdstroom. 1979.
- M.A.B., *Medassa Medical Associate*, Bonte P. 1994.
- MEDEX, *Medex Medisch Kompendium*, Dehasque J.P., 1994.
- MEDISCH, *Medisch zakboekje*, Geneesmiddelen 1993, Kluwer.
- OFFERHAUS, *Farmacotherapie*, Ned.Tijdschrift voor Geneeskunde, 1989.
- ORMEM, *: Verstandig omgaan met geneesmiddelen*, Tirion 1989.
- ROELANDTS, D., *Therapeutisch Formularium*, I.C.S. 1989.
- ROMGENS, M., *Omgaan met geneesmiddelen*, Lemna 1996.
- SCHUT- VAN WEERDEN, O., *Uitleg bij medicijngebruik*, Lochem, de Tijdstroom 1981.
- SOETENBOEK, A.M., *Het geneesmiddel en zijn toepassing*, Stafleur 1984.
- SOLOMON H., SNYDER, *Psychofarmaca: Hersenen onder invloed*, Natuur en techniek 1989.
- STEEMAN, J., *Psychofarmaca en therapie*, Garant 1993.
- VIVEZ, B., *Begrippen over Farmacologie*, Aurelia Paramedica 1977.

VERPLEEGKUNDE 4de GRAAD BSO		TV ALGEMENE VERPLEEGKUNDE		Geneesmiddelenleer
Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. didactische. wenken en middelen
			Algemene geneesmiddelenleer Bijzondere geneesmiddelenleer	Vakkenintegratie • Klinisch Onderwijs • Medische Wetenschappen • Ziekenhuisverpleegkunde • Psychiatrische Verpleegkunde Algemene wenken • De leerkracht gaat steeds uit van de eigen ervaring van de leerlingen met geneesmiddelen m.b.t. benaming, farmaceutische vorm, toedieningsweg, doel, werking,.... • De leerstof kan aangebracht worden door afwisselend gebruik te maken van didactische werkvormen (onderwijsleergesprek, groepsgesprek, klasdiscussie,...), audiovisuele middelen, bijsluiters verzameld door leerlingen, ... • Het is hier ook aangewezen een documentatiemap bij te houden met o.a. bijsluiters, een lijst van geneesmiddelen, farmaceutische folders,...
Kennen • De diverse therapeutische middelen opnoemen. • De wettelijke bepaling van het geneesmiddel formuleren en deze begrippen uitleggen. • Kennis en inzicht hebben in de naamvorming van het geneesmiddel.			ALGEMENE GENEESMIDDELENLEER Het geneesmiddel B – de plaats van het geneesmiddel in het geheel van therapieën B – wettelijke bepaling van het geneesmiddel – oorsprong van de naamgeving van geneesmiddelen – herkomst van geneesmiddelen B – indeling naargelang: · farmaceutische vorm	• De leraar maakt hier vooral gebruik van het onderwijsleergesprek als didactische werkvorm, gebaseerd op de kennis en ervaringen van de leerlingen. • Tonen van geneesmiddelen in verschillende vormen. • Illustraties, foto's videomateriaal van diverse toegangswegen van geneesmiddelen. • Aanleggen van documentatiemap: farmaceutische

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. didactische. wenken en middelen
De herkomstbronnen van geneesmiddelen opsommen en omschrijven. Kennis hebben van de indeling van geneesmiddelen naargelang hun therapeutische vorm, doel in gebruik, toedieningsweg en uitwerking.		B B	doel van hun gebruik toedieningsweg uitwerking	folders, bijsluiters.
Kennen Kennis hebben van het begrip recept, en de taak van de ziekenhuisapotheker. Kunnen Een recept aflezen en er gebruik van maken bij de geneesmiddelen-toediening. Zijn Zich bewust zijn van het feit dat wettelijke controlemiddelen de veiligheid van de patiënt in stand houden.		B B B	De apotheker omschrijving van een 'recept' taak van de ziekenhuisapotheker wettelijk toezicht op de geneesmiddelen	De leerkracht maakt gebruik van verschillende didactische werkvormen en gaat zoveel mogelijk uit van de ervaringen van de leerlingen. Een studiebezoek aan een ziekenhuisapoteek, gesprek met de ziekenhuisapoteker is voor dit gedeelte van de leerstof zeker aangewezen. Een voorbeeld tonen van een magistraal recept.
Kennen De verschillende afleverings- en toedieningsvormen benoemen en de eigenschappen uitleggen. Kunnen Een geneesmiddelenbijsluiter hanteren, en in grote lijnen reeds gebruik maken van een compendium. Zijn Zich bewust worden van de noodzaak van het gebruik van een geneesmiddelenbijsluiter en/of een		B B B	Toedieningsvorm van geneesmiddelen indeling van de verschillende afleveringsvorm de meest gebruikte toedieningsvormen	Ook hier wordt de leerstof aangebracht via verschillende didactische werkvormen, uitgaande van de ervaringen van de leerlingen. Gebruik van didactische materiaal zoals audiovisueel materiaal, een compendium, bijsluiters, diverse voorbeelden van geneesmiddelen,...

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. didactische. wenken en middelen
compendium. Kennen • Kennis hebben van de wijze en duur van bewaring van geneesmiddelen. Kunnen • Rekening houden met de gegevens van de geneesmiddelenverpakking bij bewaring van geneesmiddelen. Zijn • Zich bewust zijn van de eigen verantwoordelijkheid bij het naleven van de bewaringstermijn en -wijze.		B B B	Bewaring van geneesmiddelen – manier van bewaren – duur van bewaren	• Om deze leerstof aan te brengen kan er gebruik gemaakt worden van verschillende soorten verpakkingen van geneesmiddelen waarop de bedoelde gegevens duidelijk aanwezig zijn.
Kennen • Kennis hebben van de verschillende toedieningswegen, hoe deze geresorbeerd worden. • De verschillende soorten injecties, de indicaties benoemen van de S.C, I.M., I.D. en I.V. toedieningswijzen, alsook aangeven hoe fouten voorkomen worden. Kunnen • De voorgeschreven toedieningswijze respecteren, en correct uitvoeren. • Steeds preventief handelen ter voorkoming van fouten bij de toediening. Zijn • Zich bewust zijn van de eigen verantwoordelijkheid bij de diverse toedieningswegen.		B B B B B	Toedieningswegen van geneesmiddelen – indeling: · algemene werking · plaatselijke werking – wijze van resorptie van het geneesmiddel; – injecties: · soorten · fouten bij toediening + hoe voorkomen ?	• De leerkracht werkt hier vakoverschrijdend met klinisch onderwijs, meer specifiek met het thema rond toediening van medicatie, bijv. de I.M.-injectie.

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. didactische. wenken en middelen
Kennen/Kunnen De farmacologische werking omschrijven: o.a.: resorptie, distributie, effect van het geneesmiddel en eliminatie. Kennis hebben van de volgende begrippen: plasmaconcentratie, plasmahalfwaardetijd en cumulatie. Zijn Zich bewust zijn van het belang van een goede farmacologische werking.		B B B	Werking van het geneesmiddel in het lichaam farmacologische werking: de weg die het geneesmiddel aflegt om tot effect te komen; begrippen rond farmacologische werking: plasmaconcentratie plasmahalfwaardetijd cumulatie	De leerkracht maakt gebruik van verschillende didactische werkvormen en audiovisueel materiaal. Oefeningen omtrent de farmacologische werking.
Kennen Begrip 'normdosis' letterlijk omschrijven, met de uitzonderingen hierop. Voorbeelden opsommen van toxische invloeden op stelsels en functies. Zijn Zich bewust zijn van het belang van het hanteren van een correcte dosis.		B B B	Dosering van geneesmiddelen bepaling van normdosis uitzonderingen hierop toxische invloeden op stelsels en functies	De leerkracht werkt vakoverschrijdend met Medische Wetenschappen, thema anatomie en fysiologie. De leerstof wordt aangebracht via verschillende didactische werkvormen zoals onderwijsleergesprek en groepswork.
Kennen De mogelijke gevaren opnoemen en uitleggen, verbonden aan het toedienen van geneesmiddelen. Kunnen Correct toedienen van geneesmiddelen volgens doktersvoorschrift, en op de hoogte zijn van de mogelijke gevaren. Zijn Verantwoordelijkheidsgevoel bij de toediening van geneesmiddelen.		B B B	Gevaren der geneesmiddelen Begrippen van mogelijke gevaren w.b. de werking van geneesmiddelen	De leerstof wordt aangebracht uitgaande van (stage-)ervaringen van de leerlingen en verder opgebouwd d.m.v. verschillende didactische werkvormen. Casuïstiek over gevaren der geneesmiddelen.

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. didactische. wenken en middelen
Kennen De toepassingen bij de geneesmiddeltoediening kennen om fouten te voorkomen. Kunnen Fouten voorkomen bij de geneesmiddeltoediening. Zijn Zich bewust zijn van zijn verantwoordelijkheid en alertheid ontwikkelen bij de geneesmiddelen-toediening.		B B B	Verpleegkundige taken ter voorkoming van fouten bij geneesmiddeltoediening	Dit thema wordt vakoverschrijdend behandeld met Klinisch Onderwijs (thema: toediening van medicatie). De leerkracht kan uitgaan van stage-ervaringen van de leerlingen. Casuïstiek: preventief en curatief inspelen op fouten bij geneesmiddeltoediening.
Kennen Kennis hebben van en inzicht hebben in de begripsomschrijving en toepassing van ieder soort geneesmiddel. Het resistentie-begrip i.f.v. de antimicrobiële therapie toelichten. Inzicht hebben in de werking van de vaccins en immunoglobulinen. Het doel van pijnstillers uitleggen. De indeling van veel voorkomende pijnstillers weergeven en toelichten. Het doel van slaapmiddelen omschrijven. Inzicht hebben in de keuze van een slaapmiddel. De indeling van de slaapmiddelen opnoemen en kort uitleggen. Kennis hebben van de medicamenteuse behandeling van constipatie en diarree. Kennis hebben van de aandachtspunten		B B B B B B U B B B	BIJZONDERE GENEESMIDDELENLEER antimicrobiële therapie anthelmintica vaccins en immunoglobulinen cytostatica pijnstillende middelen slaapmiddelen psychopharmaca parkinsonmiddelen anti-epileptica hartmiddelen farmaca voor het autonome zenuwstelsel antihypertensiva geneesmiddelen bij aandoeningen van de luchtwegen maagdarm-middelen vaatverwijdende middelen diuretica hormonen	Vakoverschrijdend werken met Medische wetenschappen (farmacologie als behandeling van typische ziektebeelden) Ziekenhuisverpleegkunde (casuïstiek) Klinisch Onderwijs (totaalbenadering van de patiënt via vaardigheidsoefeningen) Ter illustratie kan er gebruik gemaakt worden van audiovisueel materiaal, compendiums, bijsluiters, ... De leerkracht gaat uit van de (stage-)ervaringen van de leerlingen, en vraagt steeds naar voorbeelden vanuit de stages. Casuïstiek: de diverse soorten geneesmiddelen bespreken en deze kennis integreren in de totaalzorg van een patiënt.

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. didactische. wenken en middelen
bij het gebruik van laxeermiddelen. • De werking van hormonen als geneesmiddel omschrijven. • Kennis hebben van de werking van insuline, als hormoon en als geneesmiddel. • De aandachtspunten bij het gebruik van anticoagulantia weergeven en verklaren. Kunnen • Aan de hand van een geneesmiddelenbuisluit een bepaald geneesmiddel rangschikken in een groep, de voornaamste eigenschappen verwoorden en de farmacologische werking in het lichaam omschrijven. • Gepaste terminologie gebruiken in de beroepspraktijk. • De kennis over de bijzondere farmacologie toepassen in de beroepspraktijk. Zijn • Zich bewust zijn van de noodzaak van deze kennis om zijn verantwoordelijkheid als verpleegkundige op te nemen. •		B B B B B B B	– diagnostica – antihistaminica – virustatica	

TV ALGEMENE VERPLEEGKUNDE

EHBO

Beginsituatie

Er wordt geen specifieke voorkennis vereist voor EHBO omdat de leerlingenpopulatie erg heterogeen is in de vierde graad verpleegkunde. De meesten genoten van een technische of beroepssecundaire vooropleiding, anderen hebben het hoger onderwijs geprobeerd en tenslotte zijn er nog de cursisten wiens opleiding reeds lang geleden is en welke via de VDAB nu de kans krijgen om verpleegkunde te studeren.

Enkelen komen uit het algemeen vormend onderwijs en hebben meestal geen voorkennis. Sommige scholen richten wel op vrijwillige basis een EHBO - namiddag in. De grootste groep komt uit het beroepssecundair onderwijs waaronder ook de leerlingen horen die de opleiding verzorging volgden. Deze studenten kregen wel EHBO. De leerkracht zal bij het aanbrengen en inoefenen van de leerstof rekening dienen te houden met deze heterogeniteit door remediërings-, uitbreidings- of verdiepingstaken te voorzien.

Algemene doelstellingen

De student kan C.P.R. toepassen, met en zonder hulpmiddelen, zowel op volwassenen, kinderen als op baby's. Hij kan adequaat eerste hulp verlenen bij ongevallen of ziekte toestanden en dit zowel intra- als extramuraal. Hij kan op een gepaste manier de hulpdiensten verwittigen. Hij kan actief meewerken indien het rampenplan in werking treedt. Hij kan emotionele steun en bijstand verlenen aan slachtoffers en hun familie.

Minimale materiële vereisten

Infrastructuur:

- Een voldoende ruim praktijklokaal met verplaatsbare stoelen om de reanimatietechnieken op de grond te oefenen en daarbij gebruik te maken van audiovisuele hulpmiddelen.
- De oefensessies gebeuren in kleine groepjes zodat iedereen de aangebrachte technieken voldoende kan inoefenen.
- Een goed uitgeruste bibliotheek waar de leerlingen zelfstandig kunnen gaan opzoeken.

Benodigdheden:

- Bord en krijt
- Overheadprojector, transparanten, flip-over,...
- Videorecorder, TV-toestel, videobanden, diaprojector, afbeeldingen
- Handboek: Helper Rode Kruis. modules
- Oefenpoppen in verschillende leeftijdscategorieën
- Verbandmaterialen
- Zalven, geneesmiddelen, ontsmettingsmiddelen behorende tot de huisapotheek

Vakbibliografie

- ANTHIERENS, E., *Dringende geneeskundige hulpverlening*: handboek voor ambulanciers: boekdeel 1.
- DE HERTOOGH D., TYTGAT R., VERCRUYSSSE F., *Dringende medische hulpverlening door verpleegkundigen*, Acco Leuven / Amersfoort, 1994.
- DOP, E.,: *Eerste hulp in huis*: praktische handleiding voor het verlenen van eerste hulp bij kleine en grotere ongevallen, Elsevier 1980.
- DOPPENBERG, H.J., *E.H.B.O. en verbandleer* Lemna 1995.
- DRINGENDE: *Dringende geneeskundige hulpverlening*: handboek voor ambulanciers boekdeel 1 - 2, ACCO 1983.
- FOLLENS, T., *Dringende geneeskundige hulpverlening*, Aurelia Paramedica.
- HARTMAN, J., *Toelichting Landelijk Protocol Ambulancehulpverlening*, S.O.S.A. 1996.
- HERMANS J.P., *Rampenmanagement*, onuitgegeven document Provinciale Hogeschool Hasselt, departement gezondheidszorg, Hasselt, 1993.
- LINDSEN F., RAP H., UFFINK T., VAN DEN BRINK G., *Leerboek intensive-care verpleegkunde deel 1*, Uitgeverij Lemma BV Utrecht, 1995.
- LINDSEN F., RAP H., UFFINK T., VAN DEN BRINK G., *Leerboek intensive-care verpleegkunde deel 2*, Uitgeverij Lemma BV Utrecht, 1995.
- ROBINSON, J., *Spoedeisende gevallen*, De Tijdstroom 1989.
- RODE KRUIS, *Het handboek voor helpers*, Rode Kruis Vlaanderen 1996.
- RODE KRUIS, *Het handboek voor helpers*, Rode Kruis Brussel 1995.
- SPOEDEISENDE: *Spoedeisende gevallen*, De Tijdstroom 1989.
- VOLCKMAN, C., *Handboek voor de ambulance begeleide*, De Tijdstroom 1978.

VERPLEEGKUNDE 4de GRAAD BSO	TV ALGEMENE VERPLEEGKUNDE	EHBO

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. wenken en middelen
			Vaak voorkomende, niet levensbedreigende letsels en aandoeningen Initiatie levensbedreigende situaties Cardio-pulmonaire reanimatie met hulpmiddelen CPR bij kinderen en baby's Wetgeving en organisatie omtrent dringende hulpverlening: toepassing ziekenhuissituatie	Vakkenintegratie: • Ziekenhuisverpleegkunde • Project algemene vakken • Medische wetenschappen • Algemene verpleegkunde (CPR, Geïntegreerde sociale vaardigheden, verbandleer) • Stages Algemene wenken: • De leerkracht probeert uit te gaan van ervaringen en situaties die de leerlingen zelf aanbrenge • Meestal zal de leerstof d.m.v. verschillende didactische werkvormen, een handboek en ondersteund met audio-visuele hulpmiddelen worden aangebracht. Waarna de verschillende reanimatietechnieken worden gedemonstreerd en ingeoefend in kleine oefengroepjes. • Didactische werkvormen en middelen: – rollenspel – doceermethode – onderwijsleergesprek – groepswerk – ervaringsgericht werken – klasgesprek – observatie-opdrachten – video – oefenpoppen – transparanten – handboek

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. wenken en middelen
Kennen: • De eerste hulp maatregelen opsommen bij breuken, ontwrichtingen verstuikingen; kneuzingen, spier- en peesscheuren. Kunnen: • Correcte eerste hulpmaatregelen treffen bij breuken, ontwrichtingen verstuikingen; kneuzingen, spier- en peesscheuren. Zijn: • Zich bewust zijn van het belang van een adequate eerste hulp bij breuken, ontwrichtingen verstuikingen; kneuzingen, spier- en peesscheuren.		B B B	VAAK VOORKOMENDE, NIET-LEVENSBEDREIGENDE LETSELS EN AANDOENINGEN De belangrijkste letsels en hun verzorging. – Breuken – Ontwrichtingen – Verstuikingen – Kneuzingen – Spier- en peesscheuren	• De leraar maakt afwisselend gebruik van de volgende didactische werkvormen: – onderwijsleergesprek – rollenspel – simulatie-oefeningen* • Didactische hulpmiddelen hierbij zijn: – transparanten – dia's – videomateriaal *Simulatie-oefening door leden van het simulatieteam van het Rode Kruis. Door deze simulatie-oefening leren de leerlingen omgaan met levensechte letsels en tegelijkertijd leren zij in deze situaties alert en adequaat te reageren met een inoefening van de eerste hulptechnieken.
Kennen: • Hun keuze uit verschillende verbandmaterialen oordeelkundig staven. • De vuistregels voor een correct gebruik van deze materialen opsommen. Kunnen: • Een correcte keuze maken uit de verschillende verbandmaterialen afhankelijk van de aard van het letsel. • Deze materialen op de juiste manier aanwenden bij een slachtoffer.		B B B B	Verbandmaterialen en verbandtechnieken.	• Vakoverschrijdend werken met PV Praktijk • Tonen van verbandmaterialen, gebruikt bij eerste hulp. • Demonstratie en inoefening van verbandtechnieken bij eerste hulp.

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. wenken en middelen
Zijn: • Overtuigd zijn van het belang van een goede kennis van materialen en technieken.		B		
Kennen: • Weten hoe en waar de vervaldatum op een geneesmiddel is aangegeven. • De noodzakelijke inhoud van een huisapotheek opsommen. • Weten waar men de huisapotheek best opslaat. Kunnen: • De vervaldatum van een geneesmiddel aflezen en interpreteren. • Een vervallen geneesmiddel herkennen. • In staat zijn om een goede huisapotheek samen te stellen. • Een gepaste plaats uitzoeken voor het bewaren van de huisapotheek. Zijn: • Overtuigd zijn van het belang van een goede huisapotheek. • Inzien dat het belangrijk is om deze huisapotheek te bewaren op een plaats die aan de geziene criteria voldoet. • Beseffen dat het uitermate belangrijk is dat de geneesmiddelen die men hierin bewaart niet vervallen zijn.		B B B B B B B B B	De huisapotheek.	• Ingerichte huisapotheek als voorbeeld. • Diverse benodigdheden: – verbandmiddelen – geneesmiddelen – ontsmettingsmiddelen – zalven • Onderwijsleergesprek: bijv. over de samenstelling van de huisapotheek thuis. • Klasgesprek over ervaringen met ongevallen met de huisapotheek.
Kennen: • Bij de geziene aandoeningen van het		B	Vaak voorkomende aandoeningen en de eerste hulpmaatregelen.	• Kennismaking met de meest voorkomende aandoeningen d.m.v. audiovisueel materiaal zoals

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. wenken en middelen
zenuwstelsel, het ademhalingsstelsel, spijsverteringsstelsel, zonneslag, hittedslag, onderkoeling, vrieswonden, hersenschudding, hersenkneuzing, elektrocutie, vergiftiging en verdrinking, de verschillende letsels definiëren en de eerste hulpmaatregelen kennen. Kunnen • Al deze aandoeningen herkennen in de praktijksituatie. • Correcte eerste hulpmaatregelen bij al deze aandoeningen toepassen. Zijn: • Ervan overtuigd zijn dat het belangrijk is om een goede theoretische kennis te bezitten over al deze aandoeningen om adequaat hulp te kunnen bieden in elk van deze situaties.		B B B	– Stoornissen van het zenuwstelsel. – Stoornissen aan het ademhalingsstelsel. – Stoornissen aan het spijsverteringsstelsel. – Zonneslag en hittedslag. – Onderkoeling en vrieswonden. – Hersenschudding en hersenkneuzing. – Elektrocutie. – Vergiftiging. – Verdrinking.	foto's, dia's en transparanten. • Onderwijsleergesprek.
Kennen: • De essentiële, opeenvolgende handelingen opsommen die men verricht in een levensbedreigende situatie. • Uitleggen hoe men een vluchtige benadering van het slachtoffer doet.		B B B	INITIATIE LEVENSBEDREIGENDE SITUATIES Algemene benadering van levensbedreigende situaties. – Benadering van de situatie en zorg voor veiligheid – Benadering van het slachtoffer en controle vitale functies – Alarmering – Verdere eerste hulp	• De leraar maakt afwisselend gebruik van de volgende didactische werkvormen: – onderwijsleergesprek – rollenspel – simulatie-oefeningen • Didactische hulpmiddelen hierbij zijn: – transparanten – dia's

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. wenken en middelen
Kunnen: • De essentiële handelingen, die men moet verrichten in een levensbedreigende situatie, correct uitvoeren. • Een vluchtige, maar correcte benadering van het slachtoffer uitvoeren in een noodsituatie. Zijn: • Bewust zijn van het belang van het stellen van correcte handelingen in een noodsituatie.		B B	– Basisregels voor eerste hulp	– videomateriaal
Kennen: • De oorzaken opsommen van een AH-stilstand, een circulatiestilstand en bewusteloosheid. • Uitleggen hoe bewusteloosheid, een AH-stilstand en een circulatiestilstand worden vastgesteld. • De richtlijnen opsommen in geval van bewusteloosheid, een AH-stilstanden een circulatiestilstand. • Het nut en de techniek van de veiligheidshouding benoemen. • De symptomen en handelingen kennen bij verstikking door een vreemd voorwerp. Kunnen: • Bewusteloosheid, een AH-stilstand en een circulatiestilstand kunnen		B B B B B B B B	Uitvallen van de vitale functies Basis CPR bij volwassenen – Bewusteloosheid – Ademhalingsstilstand – Hartstilstand – Verstikking door een vreemd voorwerp Oefeningen Basis CPR bij volwassenen	• De leraar maakt afwisselend gebruik van de volgende didactische werkvormen: – onderwijsleergesprek – rollenspel – simulatie-oefeningen* – observatie-opdrachten • Didactische hulpmiddelen hierbij zijn: – transparanten – dia's – videomateriaal * Simulatie-oefening door leden van het simulatieteam van het Rode Kruis. Door deze simulatie-oefening leren de leerlingen omgaan met levensechte noodsituaties en tegelijkertijd leren zij in deze situaties alert en adequaat te reageren met een inoefening van de basisreanimatietechnieken.

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. wenken en middelen
vaststellen en de nodige, levensreddende handelingen uitvoeren. • Iemand in een veiligheidshouding kunnen leggen. • Een vreemd voorwerp op een correcte manier kunnen verwijderen uit de bovenste luchtwegen. • Alert en adequaat reageren in noodsituaties. Zijn: • Bewust zijn van het belang van een goede observatie en het snel en nauwkeurig uitvoeren van handelingen in noodsituaties. • Bewust zijn van het belang van een veiligheidshouding.		B B B B		
Kennen/kunnen: • Kennen de verschillende factoren die de veiligheid in gevaar kunnen brengen • Enkele psychologische aspecten opsommen die een noodsituatie met zich mee kan brengen, zowel voor het slachtoffer als voor de hulpverlener. Zijn: • Bewust zijn van de verantwoordelijkheid en bereid zijn		B B B B	Specifieke thema's – Veiligheid eerst – Psychologische aspecten bij de hulpverlening	• Onderwijsleergesprek • Ervaringsgestuurd: wat betekent voor de leerlingen veiligheid? • Rollenspel over de beleving van hulpverlening in een noodsituatie.

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. wenken en middelen
om bij te dragen tot een optimale veiligheid van slachtoffer en omgeving. • Zich inleven in de gevoelens van het slachtoffer. • Bewust worden van het feit dat een ongeval niet enkel somatische gevolgen kan hebben, maar ook psychologische.		B		
Kennen: • Oorzaken opnoemen van brandwonden, wervelletsels, hersenletsels, bloedingen en huidletsels. • Factoren kennen die de ernst van brandwonden en bloedingen bepalen. • De gevaren kennen verbonden aan brandwonden, wervelletsels, hersenletsels huidletsels en bloedingen. • De richtlijnen benoemen in de eerste hulp verlening i.g.v. letsels. Kunnen: • De ernst van een situatie inschatten en de oorzaak opsporen. • Verwickelingen voorkomen door adequaat en correct handelen. • EHBO bij brandwonden, wervel-, hersen- en huidletsels toepassen. • Een noodverband bij een bloeding correct aanleggen.		B B B B B B	Levensbedreigende letsels – brandwonden – wervelletsels – huidletsels – hersenletsels – bloedingen	• Onderwijsleergesprek • Tonen van dia's, videomateriaal, foto's van diverse letsels.

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. wenken en middelen
Zijn: Bewust zijn van het belang van de observatie en het snel en efficiënt handelen bij brandwonden, bloedingen, hersen- en wervelletsels.				
Kennen: Uitleggen hoe men in levensbedreigende situaties evacuatietechnieken toepast. Weergeven welke evacuatietechnieken men kan toepassen in niet-levensbedreigende situaties. Kunnen In staat zijn evacuatietechnieken toe te passen in levensbedreigende situaties. Zijn Zich bewust zijn van het primordiale belang van veiligheid. Inzien dat een goede kennis van evacuatietechnieken onontbeerlijk is in de hulpverlening.		B B B B B	Evacuatietechnieken in levensbedreigende en niet-levensbedreigende situaties. Oefeningen over evacuatietechnieken	De leraar maakt afwisselend gebruik van de volgende didactische werkvormen: – onderwijsleergesprek – rollenspel – simulatie-oefeningen* Didactische hulpmiddelen hierbij zijn: – transparanten – dia's – videomateriaal *Simulatie-oefening door leden van het simulatieteam van het Rode Kruis. Door deze simulatie-oefening leren de leerlingen omgaan met evacuatietechnieken.
Kennen: In staat zijn om een overzicht te geven van mogelijke hulpmiddelen. De hulpmiddelen herkennen en hun gebruik kunnen uitleggen. Kunnen: In een praktijksituatie een oordeelkundige keuze maken uit de verschillende hulpmiddelen.		B B B	C.P.R. MET HULPMIDDELEN Bespreking van de verschillende hulpmiddelen. – Pocket masker – Mayocanule – Beademingsballon	De reeds gekende reanimatietechnieken bij volwassenen worden nu gedemonstreerd met behulp van verschillende hulpmiddelen. Na het demonstreren krijgen de leerlingen de kans om via oefeningen op oefenpoppen, te leren om te gaan met de aangebrachte hulpmiddelen. Het inoefenen van de reanimatietechnieken kan ook via simulaties door leden van het Rode Kruis.

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. wenken en middelen
In een praktijk situatie deze hulpmiddelen correct aanwenden. Zijn: Ervan overtuigd zijn dat het belangrijk is om de hulpmiddelen die men kan aanwenden bij C.P.R. te kennen en correct te gebruiken.		B B		
Kennen: De belangrijkste levensbedreigende situaties met hun oorzaken opnoemen. Weten hoe je levensbedreigende situaties bij babies kan herkennen. De basisregels van CPR kennen, aangepast aan baby's. Eerste hulpmaatregelen kennen bij levensbedreigende situaties bij baby's. Kunnen: Adequaat reageren in noodsituaties bij babies. De aangeleerde reanimatietechnieken correct toepassen bij babies. Zijn: Zich bewust zijn van het belang van een goede theoretische en praktische kennis van eerste hulpmaatregelen bij baby's.		B B B B B B B B	CPR BIJ LEVENSBEDREIGENDE SITUATIES: BABIES EN KINDEREN. Levensbedreigende situaties bij baby's en de eerste hulpmaatregelen. – Algemene benadering. – Bewusteloosheid – AH- stilstand – Hartstilstand – Verstikking door een vreemd voorwerp – Koortsstuipen. – Brandwonden.	De reeds gekende reanimatietechnieken bij volwassenen worden nu gedemonstreerd en aangepast naar baby's en kinderen toe. Na het demonstreren krijgen de leerlingen de kans om via oefeningen op oefenpoppen, van verschillende leeftijdscategorieën, leren om te gaan met de levensbedreigende situaties. Het inoefenen van de reanimatietechnieken kan ook via simulaties door leden van het Rode Kruis
Kennen De belangrijkste levensbedreigende		B	Levensbedreigende situaties bij kinderen en de eerste hulpmaatregelen.	

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. wenken en middelen
situaties met hun oorzaken, en eerste hulpmaatregelen opnoemen. • Weten hoe je levensbedreigende situaties bij kinderen kan herkennen. • De basisregels van CPR, aangepast aan kinderen, herkennen. • Eerste hulpmaatregelen kennen bij levensbedreigende situaties bij kinderen. Kunnen: • Adequaat reageren in noodsituaties bij kinderen. • De aangeleerde eerste hulpmaatregelen correct toepassen bij kinderen. Zijn: Zich bewust zijn van het belang van een goede theoretische en praktische kennis van de eerste hulpmaatregelen bij kinderen.		B B B B B	– Algemene benadering. – Bewusteloosheid – AH- stilstand – Hartstilstand – Verstikking door een vreemd voorwerp – Koortsstuipen. – Brandwonden.	
Kennen • De symptomen van de volgende aandoeningen weergeven: epileptische aanval, vergiftiging, onderkoeling, hittedslag, pseudokroep, vreemd voorwerp in oor of neus, adem inhouden, hik, neusbloeding. • De eerste hulpmaatregelen m.b.t. deze aandoeningen opsommen. Kunnen: • Deze aandoeningen herkennen in een praktijksituatie. • Correcte eerste hulp verlenen bij baby's en kinderen met één of meerdere van		B B B B	Vaak voorkomende aandoeningen en ongevallen bij baby's en kinderen. – epileptische aanval – Vergiftiging – Onderkoeling – Hittedslag – Pseudokroep – Vreemd voorwerp in oor of neus – Adem inhouden – Hik – Neusbloeding	

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. wenken en middelen
deze aandoeningen. Zijn: • Ervan overtuigd zijn dat het van essentieel belang is dat eerste hulp correct wordt toegepast.		B		
Kennen: • Weten hoe een kind psychologisch correct te benaderen. Kunnen • Een kind psychologisch op de juiste manier benaderen. Zijn • Beseffen dat het noodzakelijk is om een kind op een psychologisch verantwoorde manier te benaderen.		B B B	Psychologische benadering van kinderen.	• Rollenspel met video-opname en nabespreking. • Hier gaat men vakoverschrijdend werken met psychologie, thema “het kind”.
Kennen/kunnen: • Weten waar het noodmateriaal zich bevindt op een verpleegafdeling en hier correct de eerste hulpmaatregelen toepassen. • De procedure bij noodsituaties binnen het ziekenhuis kennen. • Weten hoe te handelen bij brand in het ziekenhuis. Zijn • Beseffen dat een		B B B B	WETGEVING EN ORGANISATIE OMTRENT DRINGENDE HULPVERLENING Eerste hulpverlening op een verpleegafdeling. – patiënt in nood – brand in het ziekenhuis	• De inhoud van dit thema binnen de dringende hulpverlening wordt geconcretiseerd via een geleid bezoek aan een verpleegafdeling met uitleg van de te volgen procedure bij brand en wanneer een patiënt in nood verkeert.

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. wenken en middelen
afdelingsverpleegkundige juist moet reageren bij een noodgeval of bij brand.				
Kennen: • Weten hoe de dienst 100 en de MUG georganiseerd is. • In grote lijnen de inhoud van een rampenplan kennen. • Weten wanneer een rampenplan in werking treedt. Kunnen: • Kunnen gebruik maken van de dienst 100 en de MUG. • Weergeven hoe een rampenplan in werking wordt gezet. Zijn: • Zich bewust zijn van het belang van een goed georganiseerde hulpverlening.		B B B B B B	Organisatie van de dringende hulpverlening: – Dienst 100 – M.U.G. – rampenplan	• Actieve deelname aan een Rode Kruis rampenoefening. • Evacuatieoefening op school tijdens de activiteitenweek. • Bezoek aan de telefooncentrale van de dienst 100. • Deelname als observator aan rampenoefening georganiseerd door ziekenhuizen of euregionale rampenoefening.
Kennen: • Weten dat er een wetgeving op hulpverlening bestaat en deze wetgeving in grote lijnen kunnen weergeven. • Weten waar deze wettekst kan opgezocht worden. Kunnen: • Deze wet op de juiste manier toepassen in de praktijksituatie. Zijn:		B B B	Wetgeving op de dringende hulpverlening.	• In de bibliotheek gaan de leerlingen op zoek naar de desbetreffende wettekst. • D.m.v. een groepswerk gaan de leerlingen deze wettekst leren toepassen in hun werksituatie.

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. wenken en middelen
Zich bewust zijn van het feit dat dringende hulpverlening bij wet geregeld wordt.		B		

TV ALGEMENE VERPLEEGKUNDE

BEROEPSHYGIËNE

Beginsituatie

Het betreft een heterogene groep studenten komende uit:

- het B.S.O.: *verzorging*: deze studenten hebben reeds enige kennis in verband met enkele bijzondere aspecten waarmee zij tijdens hun beperkte stage in contact kwamen.
- het T.S.O.: *verpleegaspiranten* en aanverwante afdelingen: hebben een redelijke voorkennis.
- het A.S.O.: geen voorkennis van beroepshygiëne, wel een ruime kennis van algemene hygiëne.

Algemene doelstellingen

- De leerling heeft kennis en inzicht in de wezenlijke elementen van beroepshygiëne en weet deze kennis aan te wenden in zijn beroepspraktijk en er zich naar te gedragen.
- De leerling heeft een basiskennis van en inzicht in microbiologie, en weet deze te integreren in de beroepspraktijk door gepaste te handelen.

Minimale materiële vereisten

Infrastructuur

- Een voldoende ruim lokaal met verplaatsbare tafels en stoelen zodat meer actieve werkvormen zoals groepswork en groeps gesprekken mogelijk worden.
- Mogelijkheid tot verduisteren van het lokaal om projectie-apparatuur te kunnen gebruiken.
- Klaslokaal met een wastafel.
- Een degelijk uitgeruste bibliotheek waar leerlingen informatie en afbeeldingen kunnen gaan opzoeken.

Benodigdheden

- Bord en krijt.
- Overheadprojector en transparanten.
- Videorecorder, TV, diaprojector, scherm of witte muur.
- Foto's, afbeeldingen, artikels uit boeken, kranten, tijdschriften.
- Antiseptica, dienstkledij voor verpleegkundigen, materiaal voor inspuitingen,...

Vakbibliografie

ANONIEM, *Algemeen reglement voor de arbeidsbescherming*, Commissariaat Generaal voor de bevordering van de arbeid.

ANONIEM, *Veiligheid en hygiëne in de verzorgingsinstellingen*, Commissariaat Generaal voor de bevordering van de arbeid.

ANONIEM, *Wegwijzer sociale wetgeving*, ACV, 1996.

DE RIJCKE L., *Algemene en milieuhygiëne*, Aurelia Books, 1988.

DE RIJCKE L., *Ziekenhuishygiëne en infectiepreventie*, Aurelia Books, 1988.

VAN DIJCK Ir. P., *Hygiëne*, Acco, Leuven.

VERPLEEGKUNDE 4de GRAAD BSO	TV ALGEMENE VERPLEEGKUNDE	Beroepshygiëne

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. didactische. wenken en middelen
Kennen/kunnen • Het begrip en het doel van ziekenhuishygiëne omschrijven. • Het begrip en het doel van arbeidshygiëne omschrijven. • Inzicht hebben in het werkterrein van de beroepshygiëne. • De relatie tussen ziekenhuishygiëne en arbeidshygiëne kunnen uitleggen in eigen woorden. Zijn • Bewust zijn van het belang van hygiëne in het ziekenhuis.		B B B B B	Inleiding.	Vakkenintegratie: • Klinisch onderwijs • Sociale wetenschappen • Medische wetenschappen • Project algemene vakken • Psychologie Algemene wenken: • Doceermethode • Onderwijsleergesprek • Groepsgesprek • Klasgesprek • Groepswork • Ervaringsgericht onderwijs • Casuïstiek • Individuele verwerkingsopdrachten De leraar tracht steeds te vertrekken van de ervaringen, die de leerlingen opdoen in de verschillende stage-instellingen om de lessen op te bouwen. Daarnaast krijgen de leerlingen verwerkingsopdrachten mee die op de stageplaats dienen toegepast te worden.
Kennen • Een goede persoonlijke hygiëne van de verpleegkundige in al zijn aspecten omschrijven. • Het belang van een goede		B B	Persoonlijke hygiëne van de verpleegkundige.	• Met voorbeelden aantonen wat een goede persoonlijke hygiëne inhoudt: – belang van het zich verfrissen na de stage; – belang van handen wassen vóór het eten;

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. didactische. wenken en middelen
persoonlijke hygiëne aantonen voor zichzelf en voor hun omgeving. De probleemstelling aangaande handhygiëne beschrijven. De vereisten kennen in verband met dienstkledij. Kennis hebben over de verplichte medische onderzoeken. Kunnen De handhygiëne correct kunnen uitvoeren. De kledijvoorschriften naleven op het werkterrein. Leefregels in verband met hygiëne nakomen in het gezin, op school en op het werkterrein. Zijn Zich bewust zijn van het belang van een goede handhygiëne. Doordrongen zijn van de idee dat een goede persoonlijke hygiëne een aangeboren gewoonte moet worden.		B U B B B B B B		belang van handen wassen vóór en na een verpleegkundige zorg. Demonstreren van handhygiëne, handontsmetting, steriele handwassing. Klasgesprek over de ervaring van de leerling i.v.m. handhygiëne. Tonen van videofilm 'handhygiëne'. Praktische proef: kweek nemen van handen van een leerling. Voorbeelden van dienstkledij tonen: hoofddeksels, maskers, schoeisel.
Kennen Het hospitalisatiesyndroom en de oorzaken van somatische en niet-somatische schade omschrijven. Kennis en inzicht hebben in de preventieve maatregelen in verband met somatische schade. Kunnen		B B B	Hospitalisatiesyndroom – Fysisch, niet - infectieus hospitalisme	Klasgesprek rond ervaringen van de studenten uit hun stageperiode. Klasgesprek over de psychosociale aspecten van een ziekenhuisverblijf. Hier wordt er vakoverschrijdend gewerkt met het vak psychologie. Groepswerk: vb. aantal soorten van fysisch niet-infectieus hospitalisme.

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. didactische. wenken en middelen
• Het hospitalisatiesyndroom bij patiënten tijdig herkennen en hier naar handelen. • Preventieve maatregelen toepassen ter voorkoming van somatische schade. Zijn • Zich inleven in de psycho-sociale en fysische problematiek bij een patiënt met het hospitalisatiesyndroom. • Bewust zijn van hun taak in de preventie van het fysisch hospitalisatiesyndroom.		B B B		
Kennen/kunnen • Het begrip ziekenhuisinfectie en de verschillende vormen van ziekenhuisinfecties omschrijven. • Inzicht verwerven in de verdediging van het lichaam. tegen micro-organismen zowel uit-als inwendig. • De factoren die een rol spelen in het ontstaan van infecties verduidelijken alsmede besmettingsbronnen en -wegen. • Micro-organismen beschrijven die aanleiding geven tot ziekenhuisinfecties. • Inzicht hebben in de problematiek van de ziekenhuisinfecties • Herkennen van hoogrisicopatiënten voor infecties en de nodige		B U B B/U B B	Ziekenhuisinfecties. – Begrip ziekenhuisinfectie – Vormen – Verdediging van het lichaam · uitwendig · inwendig – Factoren die een rol spelen in het ontstaan van infecties. – Besmettingswegen – Micro-organismen die aanleiding geven tot ziekenhuisinfecties. – Hoogrisicopatiënt	• Transparanten met de basisbegrippen. • Transparant met duidelijke grafieken in verband met het bestaan van ziekenhuisinfecties om de ernst van het probleem te schetsen. • Groepswerk in verband met de factoren die het ontstaan van de infecties beïnvloeden. • Transparanten met overzicht van micro-organismen. • Uitnodigen van een ziekenhuishygiënist als gastspreker.

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. didactische. wenken en middelen
maatregelen kunnen treffen. Zijn Bewust zijn van het probleem van ziekenhuisinfectie en de gevolgen voor de patiënt en de verpleegkundige zorgen. Zich inleven in de problematiek van een patiënt met een ziekenhuisinfectie.		B B		
Kennen Verskillende soorten ziekenhuisinfecties benoemen. Risicofactoren en besmettingswijzen aanduiden. Kunnen De algemene preventieve maatregelen voor ziekenhuisinfectie toepassen. Zijn Zijn gemotiveerd om de preventieve maatregelen toe te passen ter voorkoming van ziekenhuisinfecties. Zien het belang in van een goed preventief beleid.		B B B B B	Soorten ziekenhuisinfecties. Luchtweginfecties Infecties via insputingen Virale infecties	Aanreiken van een aantal ZH-infecties als basis. Deze basis is de voorkennis om gericht te handelen in de praktijk. Klasgesprek rond ervaring van de student i.v.m. ZH-infecties tijdens stageperiode. Groepswerk rond het preventief optreden bij verkoudheden bij leerling-verpleegkundigen op stage.
Kennen Kennen de isolatievoorschriften en maatregelen. Kennis en inzicht hebben in de verschillende sterilisatiemethoden.		B B B	Infectiepreventie. Isolatiemaatregelen Ziekenhuislinnen Ziekenhuisafval	Klasgesprek rond ervaring van studenten i.v.m.; verzamelen, sorteren van soorten linnen en afval. Groepswerk: het voorbereiden van een IM-insputing. Welk afval ontstaat hierdoor en wat doe je ermee? De nadruk wordt hier gelegd dat

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. didactische. wenken en middelen
• Verschillende soorten ZH-linnen en afval kennen. • Verschillende antiseptica en desinfectantia kennen. Kunnen • ZH-linnen en -afval verzamelen en sorteren. • Isolatievoorschriften toepassen. • Antiseptica en desinfectantia correct aanwenden. • Zijn • Bewust zijn van het belang van de isolatiemaatregelen. • Bewust zijn van hun verantwoordelijkheid inzake de infectiepreventie.		B B B B B B	– Antiseptica en desinfectantia – Sterilisatie – Ongediertebestrijding	infectiepreventie niet alleen het correct hanteren van de techniek inhoudt, maar het ook met respect omgaan met het materiaal. • Tonen van diverse antiseptica en desinfectantia. • Studiebezoek aan de dienst 'algemene sterilisatie'. • Voorstellen van een lopend project vanuit het beleid van een stage-instelling i.v.m. voorzorgen, maatregelen bij ZH-infecties.
Kennen • De omschrijving van “microbiologie” weergeven. • De verschillende micro-organismen opnoemen. Kunnen • De verschillende micro-organismen herkennen op afbeeldingen. • De bouw van de verschillende micro-organismen schematisch weergeven. Zijn • Zich bewust zijn van de aanwezigheid van micro-organismen in het leefmilieu.		B B B U B	Micro-organismen zijn levende wezen – Het begrip “microbiologie”. – Indeling der microbiologie volgens de verschillende micro-organismen.	• Onderwijsleergesprekken. • Ervaringsgestuurd onderwijs. • Audiovisuele hulpmiddelen: afbeeldingen uit boeken of medische tijdschriften worden getoond, gebruik van dia's en foto's.
Kennen • De verschillende verspreidingsvormen		B	Besmettelijke ziekten: – Verspreidingsvormen	• Documentatiemap samenstellen met kranten- en

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. didactische. wenken en middelen
onderscheiden en verklaren. Voorzorgen opnoemen die de kans op besmettelijke ziekten vermindert of uitsluit. Kunnen Op basis van medische en demografische gegevens de verspreidingsvorm van een bepaalde ziekte benoemen. Voorzorgen hanteren in de praktijksituatie die de kans op besmettelijke ziekten vermindert of uitsluit. Zijn Ervan overtuigd zijn dat een ziekte zich kan verspreiden. Zich bewust zijn van het belang van een goede voorlichting en preventie.		B B B B B	– Preventie	tijdschriftartikels over verschillende ziekten en aandoeningen. Hier werkt men vakoverschrijdend met het vak Project algemene vakken. Deze artikels worden in verschillende thema's van dit vak besproken in een klasgesprek of verwerkt in een groepswerk. Groepswerk rond voorzorgsmaatregelen die een leerling verpleegkundige kan treffen op stage om preventief op te treden i.v.m. besmettelijke aandoeningen.
Kennen De begrippen “afweer” en “immunitet” verklaren. Het ontstaan en verloop van een ontsteking uitleggen. Het immunologisch proces bespreken. Het begrip “allergie” kunnen verklaren. Het begrip “immunitet” uitleggen. Kunnen Aan de hand van een schema kunnen schetsen hoe een ontsteking verloopt. Schematisch de begrippen “afweer” en “immunologie” voorstellen. Zijn Ervan doordrongen zijn dat het		B B B B U U B	Afweer en immunitet Niet-specifieke afweermechanismen Specifieke afweermechanismen	Groepsgesprek over eigen ervaringen met afweermechanismen. In een groepswerk zoeken de leerlingen aan de hand van een casus de verschillende afweermechanismen. Ervaringsgericht werken door een klasgesprek over de verschillende inenting die de leerlingen reeds gekregen hebben vanaf hun babytijd tot nu.

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. didactische. wenken en middelen
belangrijk is om een goed afweersysteem te hebben teneinde gezond te blijven.				
Kennen • Een begripsomschrijving kunnen geven van “micro-organismen”. • De fysische voorwaarden die micro-organismen nodig hebben om in leven te blijven kunnen opsommen en verklaren. • Het classificatiemodel gebruikt bij het rangschikken van micro-organismen kunnen weergeven. • Inzicht hebben in het pathogeen vermogen van micro-organismen. Kunnen • Micro- organismen rangschikken volgens het model. • Ingrijpen in die voorwaarden die micro-organismen nodig hebben om te overleven. Zijn • Er zich van bewust zijn dat men de overlevingsvoorwaarden van micro-organismen moet kennen om ze te kunnen verslaan.		B B B B B B	Micro-organismen – Bepaling van micro-organismen. – Fysische voorwaarden, nodig voor hun leven. – Klassificatie van micro-organismen. – Virulentie	• Aan de hand van de eerder aangelegde documentatiemap wordt d.m.v. een groepswerk gezocht naar de micro-organismen die de verschillende besmettelijke ziekten veroorzaken. • Transparant met het classificatiemodel.
Kennen • Weten op welke verschillende manieren micro-organismen bestudeerd worden. • Notie hebben van de hulpmiddelen die hierbij gebruikt worden. Kunnen • De toestellen die men gebruikt bij dit		B U U	Middelen om micro-organismen te bestuderen.	• Praktische proef: het nemen van een kweek van de handen van een leerling. Deze kweek wordt elke les terug bekeken en besproken. • Ervaringsgericht klasgesprek: – welke stalen heb je al naar het labo moeten brengen; – naar welk deel van het labo was dat;

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. didactische. wenken en middelen
onderzoek herkennen.				– wat zag je daar allemaal? • Bezoek aan een labo. • Bezoek aan een centrum voor research.
Kennen • De morfologie van bacteriën bespreken. • Het verschil tussen een bacterie en een menselijke cel benoemen. • Het classificatiemodel, gebruikt bij de indeling van bacteriën, weergeven en gebruiken. • De in deze les behandelde ziekten bespreken naar ontstaan, verloop en preventie. • De behandeling van deze ziekten benoemen. • Voorzorgen opnoemen die de kans op een bacteriële aandoening verminderen of uitsluiten. Kunnen • Het herkennen van deze ziektebeelden in een praktijksituatie. • Voorzorgen hanteren in de praktijksituatie die de kans op een bacteriële aandoening verminderen of uitsluiten. Zijn • Zich bewust zijn van het belang van preventieve maatregelen.		B U B B U B U B B	Microben en bacteriën. – Morfologie – Indeling van de bacteriën. – Bespreking van door bacteriën veroorzaakte ziekten.	• Ervaringsgericht klasgesprek: – welke ziekten worden veroorzaakt door bacteriën; – hoe ga je je daar tegen beschermen; – hoe ga je voorkomen dat andere patiënten ook ziek worden? • Aan de hand van de eerder aangelegde documentatiemap zoeken de leerlingen d.m.v. een groepswerk de ziekten veroorzaakt door bacteriën. Deze worden nadien besproken in een klasgesprek. • Transparant met het classificatiemodel van de bacteriën. • Foto's en afbeeldingen over de behandelde bacteriële aandoeningen.
Kennen • Het begrip "parasiet" omschrijven. • De verschillende soorten parasitisme		B B	Parasieten: – Het begrip "parasieten". – De verschillende relatiemogelijkheden tussen parasiet en	• Ervaringsgericht klasgesprek: – welke ziekten worden veroorzaakt door

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. didactische. wenken en middelen
weergeven. Voorzorgen opnoemen die de kans op het oplopen van aandoeningen veroorzaakt door parasieten vermindert of uitsluit. Kunnen Bij het zien van een schematische afbeelding of foto het soort parasitisme benoemen. Voorzorgen hanteren in de praktijksituatie die de kans op het oplopen van aandoeningen veroorzaakt door parasieten vermindert of uitsluit		B B B	gastheer.	parasieten; hoe ga je je daar tegen beschermen; heb jezelf al luizen gehad; wat moest je er tegen doen; wat weet je over schurft; hoe ga je voorkomen dat andere patiënten ook besmet worden door luizen of de schurftmijt? Aan de hand van de eerder aangelegde documentatiemap zoeken de leerlingen d.m.v. een groepswerk de ziekten veroorzaakt door parasieten eruit, ze worden nadien besproken in een klasgesprek. Transparant met het classificatiemodel van de parasieten. Foto's en afbeeldingen van de verschillende parasieten en de symptomen die ze veroorzaken.
Kennen De morfologie van virussen bespreken. De morfologie van een virus vergelijken met die van een menselijke cel. De vermenigvuldiging van een virus schetsen. Het algemeen verloop van een virusziekte bespreken. De in deze les behandelde virale ziekten bespreken naar ontstaan ,verloop en preventie. De behandeling van deze ziekten weergeven. Voorzorgen opnoemen die de kans op een virale aandoening verminderen of uitsluiten. Kunnen De bouw van een virus schematisch		B U B B B B B U	Virussen. Morfologie. Algemeen verloop van een virusziekte. Bespreking van enkele virale ziekten.	Ervaringsgericht klasgesprek: welke ziekten worden veroorzaakt door virussen; hoe ga je je daar tegen beschermen; hoe ga je voorkomen dat andere patiënten ook ziek worden? Groepswerk: Welke maatregelen ga je treffen als jezelf verkouden bent op stage? Aan de hand van de eerder aangelegde documentatiemap zoeken de leerlingen d.m.v. een groepswerk de virale aandoeningen. Deze worden nadien besproken in een klasgesprek. Transparant met een overzicht van verschillende virale aandoeningen. Foto's en afbeeldingen van verschillende virale aandoeningen.

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. didactische. wenken en middelen
voorstellen. • Deze ziektebeelden herkennen in een praktijksituatie. • Voorzorgen hanteren in de praktijksituatie die de kans op het oplopen van virale aandoening verminderen of uitsluiten Zijn • Zich bewust zijn van het belang van preventieve maatregelen.		U B B		
Kennen • De omschrijving van een protozoön geven. • De in de les behandelde ziekten bespreken naar oorzaak ,verloop en preventie. • De behandeling van deze ziekten kunnen weergeven. • Voorzorgen opnoemen die de kans op een aandoening verminderen of uitsluiten. Kunnen • Deze ziektebeelden herkennen in een praktijksituatie. • Voorzorgen hanteren in de praktijksituatie die de kans op het oplopen van een aandoening verminderen of uitsluiten Zijn • Zich bewust zijn van het belang van preventieve maatregelen.		B B U B U B B	De protozoa.	• Transparant met een overzicht van de meest voorkomende aandoeningen veroorzaakt door protozoa. • Belang aantonen van de vraag in het afnemen van de anamnese of de patiënt een recente buitenlandse reis heeft ondernomen. Zeker wanneer de patiënt wordt opgenomen met diarree. • Verband aantonen cariës en protozoa.
Kennen			De fungi.	

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. didactische. wenken en middelen
• De omschrijving van fungi geven. • Het verloop van een schimmelmziekte bespreken. • Voorzorgen opnoemen die de kans op het oplopen van een schimmelinfectie verminderen of uitsluiten Kunnen • Deze ziektebeelden herkennen in een praktijksituatie. • Voorzorgen hanteren in de praktijksituatie die de kans op het oplopen van een schimmelinfectie verminderen of uitsluiten. Zijn • Zich bewust zijn van het belang van preventieve maatregelen.		B B B U B B		• Ervaringsgericht klasgesprek: – welke ziekten worden veroorzaakt door schimmels; – hoe ga je je daar tegen beschermen? • Aan de hand van de eerder aangelegde documentatiemap zoeken de leerlingen d.m.v. een groepswork de schimmelaandoeningen. Deze worden nadien besproken in een klasgesprek. • Transparant met een overzicht van de verschillende schimmelaandoeningen. • De leerlingen trachten in de actualiteit informatie te verzamelen over het verband schimmelinfecties en antibioticagebruik. • Foto's en afbeeldingen over aandoeningen.
Kennen • De meest frequent voorkomende macro-parasieten kennen en kunnen bespreken. • De door macro-parasieten veroorzaakte ziektebeelden bespreken naar ontstaan,verloop.en preventie. • De behandeling van deze ziektebeelden weergeven. Kunnen • Deze ziektebeelden herkennen in een praktijksituatie. Zijn • Zich bewust zijn van het belang van preventieve maatregelen.		B B U U B	De macro-parasieten. – wormen – insecten	• Ervaringsgericht klasgesprek: – vliegen op een ziekenkamer, kan dat; – waarom wel of waarom niet; – wat kun je hier tegen doen; – heb je al een kakkerlak gezien in het ZH; – wat doen ze in het ZH tegen kakkerlakken? • Transparant met een overzicht van de belangrijkste macro-parasieten. • Foto's en afbeeldingen over macro-parasieten en de aandoeningen en schade die ze veroorzaken.

TV ALGEMENE VERPLEEGKUNDE

*VERPLEEGKUNDE VOOR SPECIFIEKE DOELEINDEN:
BEJAARDENZORG*

Beginsituatie

De studenten van de opleiding verpleegkunde komen uit zeer verschillende vooropleidingen. Enkele komen immers uit het algemeen vormend onderwijs en hebben geen voorkennis. De grootste groep genoot een BSO- opleiding. Hierin werd vaak aandacht besteed aan de bejaarde. Tot deze laatste groep behoren ook die studenten die de richting “personenzorg” volgden. Zij kregen niet alleen les over het omgaan met bejaarden, maar liepen bovendien reeds stage in bejaardentehuizen en bij bejaarden aan huis. Daarbij komt het ook regelmatig voor dat men één of meerdere leerlingen in de klas heeft die via het VDAB deze opleiding volgen. Deze studenten zijn ouder in leeftijd en hebben ook een zeer verscheiden vooropleiding. Sommigen onder hen hebben ervaring met het verzorgen van bejaarden. Vaak gaat het hier om al dan niet gemotiveerde, langdurig werklozen met lagere scholing. Men kan dus zeker stellen dat de beginsituatie wat betreft dit vak zeer verscheiden is.

Algemene doelstellingen

De leerling heeft kennis en inzicht in het normale verouderingsproces en kan deze componenten terugvinden in de beroepspraktijk.

De leerling heeft kennis en inzicht in de demografische, psychologische, maatschappelijke, economische en politieke aspecten van het ouder worden.

De leerling heeft kennis en inzicht in de mogelijke verblijfplaatsen en voorzieningen voor bejaarden en kan dit toepassen in concrete gevallenstudies.

Hij kan de ouder wordende mens en zijn familie beter begrijpen en begeleiden in zijn thuissituatie, in het ziekenhuis en andere bejaardentehuizen.

Hij kan een positief mensbeeld van de bejaarde weergeven met de nadruk op de inter-individuele verschillen.

Hij heeft kennis omtrent de specifieke kenmerken en problemen bij geriatrische patiënten.

Hij kan bij de verschillende basisbehoeften de gepaste hulpmiddelen gericht op de zelfredzaamheid bij bejaarden toepassen.

De student kan de gezondheid van de bejaarden stabiliseren of verbeteren door bejaarden voor te lichten en te begeleiden wat betreft hun gezondheid.

Hij kan emotionele bijstand geven aan patiënten en familieleden in moeilijke omstandigheden.

Minimale materiële vereisten

Infrastructuur

- Een voldoende ruim klaslokaal met losse banken en stoelen, die in een kring kunnen geplaatst worden om een groepsgesprek mogelijk te maken.

Materialen

- Bord en krijt
- Overheadprojector en transparanten.
- Videorecorder, tv-toestel en videobanden.
- Handboek, cursusmateriaal, vaktijdschriften

Vakbibliografie

- ABRAHAM I., *Kwaliteit van leven bevorderen bij oudere mensen: een intrinsieke verpleegkundige verantwoordelijkheid*, Verpleegkunde en gemeenschapszorg, 52e jaargang, nr. 1, maart 1996, p. 13 - 16
- ABRAHAM I., *Verouderen en verpleegkunde: een poging tot conceptueel herdenken*, Verpleegkunde, 6e jaargang, nr. 4, februari, 1992, p. 181 - 184
- AKKERMAN Dr.H.P., *Geriatric en psychogeriatric voor zorgverleners*.
- ANONIEM, *Gerontologie en geriatric*, Symposium NVKVV Oostende 1993 - 1994.
- ANONIEM, *Nursing '97*, Vakmagazine voor verpleegkundigen, Misset BV Maarssen.
- ANONIEM, *P.D.L.*, onuitgegeven cursus Rotterdam.
- ANONIEM, *Vormingsprogramma voor geriatriche verpleegkundigen*, ZOL 1995.
- BECKERS D.M.L., BUCK M.J.J., PONS C. *Dwarslaesie*.
- DE COCK Dr. L., *Basiszorg in de geriatric*, Sint Martens-Latem, 1977.
- DE COCK L. Dr., *Geriatric*, Aurelia Books, Sint Martens Latem 1978.
- DE COCK L.Dr., *Gerontologie*, Aurelia Books, Sint Martens Latem 1977.
- DITO J.C., STAVAST T., *Specifieke verpleegkunde: Het verpleeghuis. Deel 1*.
- DOOGHE G., *De vergrijsde toekomst: ouderen in maatschappelijk perspectief*, Acco Leuven/Amersfoort, 1995.
- EULDERINK Dr. F., *Inleiding in de gerontologie en geriatric*, Bohn, Stafleu, Van Loghum , Houtem/Zaventem 1993
- GRYPDONCK M., *Het leven boven de ziekte uitvullen*, Oratio, Universiteit Utrecht, Spruyt, Van Mantgem en De Does, Leiden 1996.
- HEIJLS DR.B. *Specifieke verpleegkunde: Het Verpleeghuis, Deel I*, Bohn, Stafleu, Van Loghum BV, Houtem/Zaventem 1992.
- HEIJLS DR.B. *Specifieke verpleegkunde: Het Verpleeghuis, Deel II*, Bohn, Stafleu, Van Loghum BV, Houtem/Zaventem 1992.
- JOHANNESMA J.C.M., *Grondbeginselen voor de geriatriche verpleegkunde*, Bohn, Stafleu, Van Loghum, Houtem/Diegem, 1996.
- MARCOEN A., *Pensioen: Afscheid, overgang en nieuw begin. een psychologische kijk op de derde leeftijd*, *Kultuurleven*, 91, nr. 3, 1991, p. 45 - 55.
- PONJAERT PROF., *Bejaardenmishandeling*, onuitgegeven cursus V U B, 1994.

STIKKERS C.A., *Specifieke verpleegkunde: Het verplegen van geriatrische patiënten*, Bohn, Stafleu, Van Loghum, Houtem/Diegem, 1995.

TEMPELMAN C., *Zelfbeleving voor ouderen.*, Van Doghum Slaterus, Deventer 1986.

VERDULT R., *De oudere patiënt in het ziekenhuis. Over levensloop en zorgverlening*, TVZ/vakblad voor verpleegkundigen, nr. 17, 1990, p.538 - 542.

VERMOOIJ M., *Zorgen voor dementerende ouderen thuis*, Intro, Nijkerk 1988.

VERPLEEGKUNDE 4de GRAAD BSO	TV ALGMENE VERPLEEGKUNDE	<i>Verpleegkunde voor specifieke doelgroepen: bejaardenzorg</i>

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. wenken en middelen
Kennen • Kennismaking met het vak gerontologie, zijn inhoud, indeling. • Een definitie geven van het vak gerontologie en geriatrie. • De betekenis van “verouderen” en “oud zijn” verwoorden en distilleren met voorbeelden uit de verschillende deeldisciplines. Kunnen • Rekening houden met het verouderingsproces tijdens het verplegen. Zijn • Zijn zich bewust van het verouderingsproces.		B B B B B	GERONTOLOGIE Inleiding – Definitie – Verouderen en oud zijn	<i>Vakkenintegratie:</i> • Algemene verpleegkunde • Ziekenhuisverpleegkunde • Voeding • Stages • Psychologie • Project algemene vakken • Medische wetenschappen <i>Algemene wenken:</i> • Handboeken • Winkler Prins Medische encyclopedie • Transparanten • Audiovisueel materiaal: foto’s, video’s, dia’s, tekeningen, folders van firma’s. • Krantenartikels, artikels in tijdschriften:documentatiemap bijhouden • Doceermethode • Onderwijsleergesprek • Klasgesprek/Groepsgesprek • Groepswerk • Rollenspel • Ervaringsgericht onderwijs/Casuïstiek
Kennen • Kennen de extrinsieke en intrinsieke factoren van het verouderingsproces. • De normale fysische verouderingsprocessen benoemen. Kunnen		B B B	Biologische gerontologie	• De leerkracht maakt hier gebruik van: – tekeningen, foto's die het verouderingsproces visueel concretiseren; – transparanten. • Klasgesprek over het verouderingsproces en de input hiervan op de normale levensloop (ervaringsgericht) • Vakoverstijgend met psychologie (ontwikkelingspsychologie).

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. wenken en middelen
• De intrinsieke en extrinsieke factoren die ingrijpen op het verouderingsproces integreren in praktijksituaties. • Zijn in staat de normale fysische verouderingsverschijnselen te herkennen. Zijn • Zijn zich bewust van de impact van het verouderingsproces op de normale levensloop.		B B		
Kennen • Kennismaking met allerlei tabellen en grafieken. • Een realistisch beeld geven van de vergrijzing van de bevolking a.d.h.v. demografische gegevens. • De componenten van het menselijk gedrag bespreken met specifieke accenten over de bejaarde. Kunnen • De voornaamste psychische veranderingen bij bejaarden vaststellen. • Benaderen de bejaarden op een correcte manier, rekening houdend met sociale, maatschappelijke, economische en politieke aspecten. Zijn • Zijn zich bewust van hun eigen visie en eventuele vooroordelen		B B B B B	Sociale gerontologie – Demografie – Psychologisch aspect – Maatschappelijk aspect – Economisch aspect – Politiek aspect	• Video over het ouder worden De bejaarden worden op diverse wijzen benaderd: demografisch, psychologisch, maatschappelijk, economisch en politiek. • De leerlingen verzamelen artikels over bejaarden in tijdschriften en kranten. D.m.v. een groepswork worden deze artikels gesorteerd en besproken naargelang de wijze waarop de bejaarde wordt benaderd.

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. wenken en middelen
ten aanzien van het begrip “ouder worden”.				
Kennen Weten welke veranderingen optreden op sociaal-maatschappelijk vlak bij het verouderen. Kunnen Zich inleven in de veranderende wereld van de bejaarde. Zijn Zich bewust zijn van de veranderingen die zich op sociaal-maatschappelijk vlak kunnen voordoen bij ouderen.		B B B	De normale verouderingsverschijnselen op sociaal maatschappelijk vlak.	Hier worden een aantal thema’s besproken zoals: – grootouderschap; – verlies van gezinsleden; – verlies van werkring, pensionering, nieuwe levensfase. Ervaringsgestuurd werken:de leerlingen laten vertellen over eigen belevingen rond het grootouderschap. Discussie over veranderingen op sociaal maatschappelijk vlak.
Kennen De verschillende verblijfsvormen voor bejaarden weergeven en bespreken. Kunnen Verantwoorden waarop de keuze”instellingszorg of thuiszorg” zal gebaseerd zijn, wanneer hulpverlening noodzakelijk wordt. Zijn Zich bewust zijn van het belang van het maken van een verantwoorde keuze tussen de verschillende verblijfsvormen, aangepast aan de individuele bejaarde.		B B B	Verblijfsvormen voor bejaarden – Inleiding - structuur – Zelfstandig wonen – Tussenoplossingen - transmurale zorg – Intramurale bejaardenzorg – De zieke bejaarde	Vakoverstijgend werken met sociale wetenschappen. Kennismaking met diverse verblijfplaatsen via: – video’s; – artikels; – bezoek aan dienstencentrum; – bezoek aan bejaardentehuis; – groepswerk:elke groep werkt de hulpverlening van één verblijfsvorm uit, met het accent op de hulpverlening.
Kennen			Inleidende aspecten van de geriatrie	De leerkracht maakt gebruik van:

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. wenken en middelen
• De definitie van geriatrie weergeven. • Een geriatrisch ziektebeeld omschrijven. • De kenmerken van geriatrische ziektebeelden opsommen en uitleggen. Kunnen • In staat zijn om geriatrische ziektebeelden te herkennen wanneer ze er in de praktijk mee geconfronteerd worden. Zijn Zich bewust zijn van de problemen die zich voordoen bij bejaarden.		B B B B B		– transparanten; – videomateriaal; – krantenartikels; – tijdschriften. • Ervaringsgestuurd leren: de leerlingen zelf een aantal geriatrische kenmerken laten opsommen. • Casuïstiek over geriatrische ziektebeelden.
Kennen • De opnameprocedure van een geriatrische patiënt weergeven. • De verschillende onderdelen van het geriatrisch onderzoek opsommen en uitleggen. • Het verblijf van deze patiënt bespreken. • De ontslagprocedure kennen en kunnen verduidelijken. Kunnen • De opname van een geriatrische patiënt zelfstandig uitvoeren. • Ervoor kunnen zorgen dat de verblijf van deze zieke in de instelling zo aangenaam en goed mogelijk is. • De bejaarde te benaderen, aangepast aan zijn situatie, rekening houdend met zijn belevingswereld.		B B B B B B B	Opname, verblijf en ontslag van de geriatrische patiënt.	• Vakoverstijgend met ziekenhuisverpleegkunde. • Bezoek aan een bejaardeninstelling: de opname, het verblijf en het ontslag zal hier door een verantwoordelijke uitgelegd worden. • Rollenspel over de opnameprocedure van een bejaarde patiënt. • Casuïstiek over het verblijf van een bejaarde in een verzorgingsinstelling met als doel een zorgenplan op te stellen. • Onderwijsgesprek: peilen naar eigen ervaringen vanuit het persoonlijke leven en de stage.

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. wenken en middelen
• Respect tonen voor de autonomie en het recht op zelfbeschikking van de bejaarde. • De bejaarde zorgvrager adequaat verplegen. • In samenwerking met de sociaal-verpleegkundige het ontslag van de patiënt voorbereiden en uitvoeren. Zijn • Beseffen dat opname en ontslag belangrijke momenten zijn bij een verblijf en dat deze goed moeten gebeuren. • Ervan overtuigd zijn dat het tot de taak van een verpleegkundige behoort om opname, verblijf en ontslag in het ziekenhuis en andere verzorgingsinstellingen positief te beïnvloeden. • Doordrongen zijn van het belang van een positieve houding tegenover de oudere mens, in je eigen omgeving, je beroepsleven en in de samenleving.		B B B B B		
Kennen • Het huidige voedingspatroon van bejaarden bespreken. • De vereisten waaraan de voeding bij bejaarden moet voldoen kennen. • De meest voorkomende voedingsproblemen bij bejaarden benoemen en verduidelijken. Kunnen • Voeding aanpassen aan de specifieke		B B B B	Het intestinale stelsel. – Voeding – Incontinentie (urinaire incontinentie: zie thema).	• Er wordt vakoverstijgend gewerkt met: – voeding; – medische wetenschappen. • De leerkracht maakt gebruik van: – bordplan; – folders van firma's. • Casuïstiek: – bejaarde patiënt met voedingsproblemen; – patiënt met fecale problemen.

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. wenken en middelen
noden van de bejaarde. Hulp verlenen bij fecale incontinentie. Zijn Ervan overtuigd zijn dat elke bejaarde een op zijn maat gesneden voeding zou moeten krijgen.		B B		
Kennen Weergeven wat verstaan wordt onder “urinaire incontinentie”. De rol van voeding in preventie en behandeling van urinaire incontinentie verduidelijken. Kunnen Een incontinentie patiënt op de gepaste wijze benaderen , voorlichten en begeleiden. Voeding en incontinentiemateriaal aanpassen aan de specifieke noden van de bejaarde. Zijn Zich bewust zijn van de fysische en psychische gevolgen- van incontinentie.		B B B B B	Urogenitaal stelsel/Urinaire incontinentie	Vakoverstijgend met PV praktijk, medische wetenschappen en ziekenhuisverpleegkunde. De leerkracht maakt gebruik van didactisch materiaal: – folders van firma's gespecialiseerd in incontinentiemateriaal; – verschillende soorten incontinentiemateriaal; – videofilm; – transparanten. Casuïstiek: patiënt met urinaire incontinentie; opstellen van een verpleegplan. Klasgesprek over de beleving van patiënten met urinaire incontinentie aan de hand van stage-ervaringen.
Kennen Weergeven hoe bejaarden met ziektes of afwijkingen aan het bewegingsstelsel verpleegd dienen te worden. Kunnen Patiënten met problematiek in verband met het bewegingsstelsel adequaat verplegen.		B B	Het bewegingsstelsel – Artrose – Reuma – Heupprothese	Vakoverstijgend werken met medische wetenschappen en ziekenhuisverpleegkunde. Differentiatie inzake specifieke ziektebeelden voor de ziekenhuisverpleegkunde en de psychiatrisch verpleegkunde. Video over bejaarde met reuma. Kinesist als gastspreker. Tonen van didactisch materiaal: hulpmiddelen. Casuïstiek: verpleegplan van bejaarde patiënt met

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. wenken en middelen
Zijn • Beseffen wat het voor een bejaarde patiënt betekent om motorisch gehandicapt te zijn. • Zich bewust zijn van het belang van adequaat hulp bieden.		B B		heupprothese.
Kennen • De studenten weten hoe ze patiënten met neurologische afwijkingen moeten verplegen. Kunnen • De verschillende verpleegmethoden en benaderingswijzen kunnen toepassen. Zijn • Van mening zijn dat patiënten met neurologische afwijkingen volgens de juiste methode moeten verpleegd worden.		B B B	Het neurologisch stelsel, o.a.: – C.V.A. – dementie	• Er wordt vakoverstijgend gewerkt met: – ziekenhuisverpleegkunde; – medische wetenschappen. • Differentiatie voor de volgende ziektebeelden: – CVA: voor beide studierichtingen; – dementie: enkel voor ZH-verpleegkunde; – de psychiatrische verpleegkunde ziet dit uitvoerig in de psychogeriatric. • De leerkracht maakt gebruik van: – handboeken; – tekeningen; – tijdschriften; – kranten. • Studiebezoek aan een psychogeriatric afdeling. • Studiebezoek aan de afdeling fysiotherapie (kennismaking met Bobath-therapie). • Ervaringsgestuurd vanuit stageboekverslaggeving komen tot het opstellen van een verpleegplan voor een patiënt met C.V.A.
Kennen • Verschillende soorten sociale problemen bij bejaarden omschrijven. • De belangrijkste problemen die zich voordoen bij ouderen met deze sociale problematiek aanhalen en verduidelijken.		B B	Sociale problemen bij bejaarden	• Sprekers uitnodigen die beroepshalve bejaarden met sociale problemen opvangen (vb. iemand van C.A.D.). • Getuigenissen van bejaarden die deze problemen ondervonden. • Groepsgesprek en klasgesprek er kunnen hier diverse thema's besproken worden zoals: – mishandeling; – alcoholisme;

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. wenken en middelen
Kunnen Ouderen met deze problemen kunnen opsporen; signaleren en begeleiden. Zijn Er zich van bewust zijn dat er ernstige maatschappelijke problemen bestaan bij bejaarden en bereid zijn hier verantwoordelijkheid te nemen.		B B		gehoorstoornissen; allochtone ouderen. Discussie vanuit stage-ervaringen.
Kennen Inzicht hebben in de hulpbehoefendheid van de bejaarden. De zelfredzaamheid van de bejaarden weergeven en bespreken. Kunnen Kunnen op een correcte wijze omgaan met hulpbehoevende bejaarden. Zijn Zijn zich bewust van het belang van empathie in de omgang met bejaarden. Elke uitspraak over ouderen getuigt van respect en waardering.		B B B B B	Hulpbehoefendheid bij bejaarden	De opgedane kennis wordt geïntegreerd in de praktijk. Dit gebeurt door enerzijds ervaringsgestuurd onderwijs en anderzijds gebruik te maken van casussen (toepassing van de kennis in een praktijksituatie). De leerkracht kan gebruik maken van: handboeken; bezoek fysiotherapie; foto's; video.
Kennen Kennis hebben van het belang van een goede samenwerking tussen de verschillende disciplines. Kennis hebben van het doel en de principes van reactivatie en revalidatie. Een bepaling geven van de verschillende deeldisciplines en ze inhoudelijk omkaderen. Kennismaking met de PDL-methoden in		B B B B	Behandelingsmogelijkheden: Interdisciplinaire samenwerking Reactiveren van het dagelijks leven Passiviteiten van het dagelijks leven (PDL)	De kennis van deze leerinhoud wordt getoetst aan de werkelijkheid door oefensessies en gevallenstudies (bv.demonstratie en vaardigheidsoefeningen. PDL-handelingen). Uitnodigen van een geriater, een psycholoog, een kinesitherapeut, een ergotherapeut, en een verpleegkundige. Aan de hand van een casus wordt er tussen deze mensen een interdisciplinair overleg gepleegd om tot een bepaalde aanpak of behandeling van een bejaarde te komen.

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. wenken en middelen
de verzorging van zwaar hulpbehoevende bejaarden. • Kennis hebben van de maatregelen en de voorzieningen nodig om P.D.L. effectief te kunnen uitvoeren. Kunnen • Functioneren in een multidisciplinair team. • Opedane kennis integreren in de omgang met de zwaar hulpbehoevende bejaarde. • Sommige P.D.L.-handelingen zelfstandig kunnen uitvoeren. Zijn • Overtuigd zijn van het belang van een multidisciplinaire samenwerking. • Zich bewust zijn van het belang van P.D.L. bij hulpbehoevende bejaarden • Gemotiveerd zijn een bejaarde op een gepaste wijze te benaderen.		B B B B B B B		• Discussie over het toepassen van passiviteiten van het dagelijks leven.

TV ALGEMENE VERPLEEGKUNDE

*VERPLEEGKUNDE VOOR SPECIFIEKE DOELGROEPEN:
THUISVERPLEGING*

Beginsituatie

Alle leerlingen hebben een derde graad A.S.O., B.S.O. of T.S.O. achter de rug. Tijdens hun vooropleiding (T.S.O. of B.S.O.) deden velen reeds stage in kinderdagverblijven, in de residentiële bejaardensector en in de diensten voor bejaardenhulp aan huis. Sommige leerlingen zullen ook vanuit hun familiale situatie in contact gekomen zijn met thuisverpleging.

Het is wenselijk voor het thema thuisverpleging dat de leerlingen enerzijds beschikken over basiskennis en vaardigheden van algemene en ziekenhuisverpleegkundigen anderzijds enige stage-ervaringen.

Algemene doelstellingen

De leerling moet in staat zijn om:

- de invloed van demografische en maatschappelijke ontwikkelingen op de thuiszorg te omschrijven;
- de thuiszorg als eerstelijnszorg te situeren in het geheel van de gezondheidszorg;
- zicht hebben op het werkterein van de thuisverpleegkundige;
- de wettelijke voorschriften en administratie m.b.t. thuiszorg te omschrijven en toe te passen;
- het belang van samenwerking met mantelzorgers, professionele hulpverleners te omschrijven en deze samenwerking in de praktijk te realiseren;
- zich bewust zijn van de verantwoordelijkheid voor de patiënt in zijn thuissituatie zo nodig de patiënt en/of de mantelzorgers door verwijzen;
- de basisprincipes van verpleegkunde toepassen in een thuissituatie;
- zelfzorg stimuleren;
- inter-en multidisciplinair samenwerken.

Minimale materiële vereisten

Infrastructuur

- Klaslokaal met bord, overheadprojector en audiovisueel materiaal.

Benodigdheden

- Typische hulpmiddelen voor de thuiszorg zoals bv. incontinentiemateriaal, bevestigingsmateriaal, hulpmiddelen voor hygiëne en toilet, anti-decubitusmateriaal, verplaatsingsmateriaal, tilliften, ...
- Foldertjes die door de diensten van thuiszorg worden uitgegeven zoals bv. telefoonoproepsysteem, palliatieve zorg, diëten,...

Vakbibliografie

Bijscholingscursussen Thuisverpleging de Voorzorg Hasselt.

Bijscholingscursussen Wit-Gele Kruis, Provinciaal Secretariaat Genk.

Clara, Keirse, Rombouts, Schrijvers, Vangenechten en Verhoeven, Palliatieve thuiszorg, gids voor patiënten en hun begeleiders, uitgeverij Pelckmans, 1995.

Cursus Thuisverpleging 3A2 ziekenhuis, 1995.

Demeester-De Meyer Wivina, Beleidsbrief: ouderenbeleid, uitgever: C. Buyck, Brussel 1994.

Gids in de thuiszorg, werkgroep thuisverzorgers vzw, Heverlee, 1997.

Tijdschrift Wit-Gele Kruis: "Kontakt".

Vanhoudt M.L. , *Palliatieve zorgen*, LISTEL.

Wit-Gele Kruis: *Thuisgezondheidszorg op weg naar het jaar 2000*, uitgeverij Acco Leuven.

VERPLEEGKUNDE 4de GRAAD BSO	TV ALGMENE VERPLEEGKUNDE	<i>Verpleegkunde voor specifieke doelgroepen: thuisverpleging</i>

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. wenken en middelen
Kennen / Kunnen • De invloed van demografische en maatschappelijke ontwikkelingen op de thuiszorg omschrijven. • De thuiszorg kaderen binnen maatschappelijke structuren. Zijn • Gevoelig zijn voor de nood aan thuiszorg binnen de huidige maatschappelijke structuren. • Bewust zijn dat thuisverpleging steeds evolueert.	Dzh Dzh Dzh Dzh	B B B B	SITUERING VAN DE THUISZORG Demografisch en maatschappelijk kader van de thuiszorg. Evolutie van de thuiszorg in de huidige maatschappelijke structuren.	<i>Vakkenintegratie</i> • Sociale wetenschappen • Algemene verpleegkunde (bejaardenzorg) • Klinisch onderwijs – Praktijk – Stages <i>Algemene wenken</i> • groepswork • eigen ervaringen • brainstorm • onderwijsleergesprek Klasgesprek over de betekenis van thuiszorg. De leraar reikt een aantal onderwerpen aan. Een hulpmiddel hierbij is het geven van een grafiek met de demografische ontwikkelingen.
Kennen / Kunnen • De thuiszorg situeren in het geheel van de gezondheidszorg. Zijn • Belang inzien van de rol van thuiszorg, als een hulpverleningsproces, binnen de gezondheidszorg.	Dzh Dzh	B B	Organisatie van de gezondheidszorg	• Vakoverstijgend met Sociale wetenschappen (organisatorische aspecten van de gezondheidszorg). • Groepswork: De studenten krijgen een structuur van verzorgingsinstellingen, en een beschrijving van hun rol in het hulpverleningsproces. Belangrijk hierbij is hun eigen voorbeelden te laten formuleren.
Kennen • Kennis hebben van en inzicht hebben in de niet-professionele zorg.	Dzh	B	De niet-professionele zorg – Zelfzorg – De mantelzorg – Vrijwilligerswerk	• Gast sprekers: mantelzorger, vrijwilliger of (en) patiënt zelf. • Hier kan men uit te gaan van de eigen ervaringen van de student. Dit kan m.b.v. de volgende werkvormen:

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. wenken en middelen
Kunnen • Zelfzorg van de mensen in hun thuissituatie stimuleren. • Zelfzorg, mantelzorg en vrijwilligerswerk vergelijken. • Samenwerken met niet-professionele gezondheidswerkers Zijn • Belang van het bestaan van de niet-professionele zorgen aanvoelen. • Bewust zijn van hun rol als thuisverpleegkundige in samenwerking met niet-professionele hulpverleners.	Dzh Dzh Dzh Dzh Dzh	B U B B B		– groepswerk – brainstormen – rollenspel (samenwerking met niet-professionele hulpverleners) – casuïstiek over de verschillende vormen van niet-professionele hulpverlening.
Kennen • Kennis hebben van het aanbod van professionele zorg. Kunnen • Info kunnen geven aan de patiënt en mogelijke belanghebbenden over de diverse professionele zorg. • De thuiszorg als een eerstelijnszorg situeren in een aanbod van professionele zorg. • Samenwerken met professionele hulpverleners. • Stimuleren van zelfzorg binnen elke vorm van professionele zorg. Zijn • Overtuigd zijn van het belang van de zelfzorg en zelfstandigheid binnen elke graad van professionele zorg.	Dzh Dzh Dzh Dzh Dzh Dzh	B B B B B B	Professionele zorg – extramurale zorg – transmurale zorg – intramurale zorg – alternatieve opvangsystemen	• Vakoverstijgend werken met sociale wetenschappen (organisatie gezondheidszorg) • De studenten geven eigen voorbeelden van diverse werkerterreinen en situeren deze binnen de professionele thuiszorg. • studiereis aan alternatieve opvangsystemen bijvoorbeeld: – dagopvang voor patiënten; – seniorie met verschillende; – activiteiten; – serviceflats. • Rondetafelgesprek met gastsprekers met diverse disciplines. • Zelfwerkzaamheid van de leerlingen stimuleren door het geven van taakopdrachten en casuïstiek.

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. wenken en middelen
Kennen Geschiedenis en huidige betekenis van de thuisverpleging aangeven.	Dzh	B	THUISVERPLEGING Geschiedenis en algemeenheden van de thuisverpleging	Vakoverstijgend met P.A.V. (geschiedenis van het beroep). Onderwijsgesprek, peilen naar voorkennis over thuisverpleging.
Kennen Kennis hebben van de bestaande diensten van thuisverpleging. Inzicht hebben in de organisatie en werking van de thuisverplegingsdiensten. Kunnen Patiënt en zijn omgeving informeren over de bestaande diensten van thuisverpleging. Interdisciplinair samenwerken in de thuisverpleging. Zijn Belang onderkennen van elke specifieke vorm van de thuisverpleging (zelfstandig of in groepsverband).	Dzh Dzh Dzh Dzh Dzh	B B B B B	Bestaande thuisverplegingsdiensten in België	Studiedag bij verschillende diensten van thuisverpleging. Groepswerk: elke groep dient informatie te verzamelen over een thuisverplegingsdienst, nadien wordt dit klassikaal naar voor gebracht d.m.v. een rollenspel. Hierna volgt dan een klasgesprek met als doel de bestaande diensten te vergelijken. Videoband Wit Gele Kruis. Zelfstandige verpleegkundige als gastspreker.
Kennen Inzicht hebben in de specifieke kwaliteiten en vereisten van de thuisverpleegkundige. Kennis hebben van en inzicht hebben in de verpleegkundige aandachtspunten bij het verplegen van een patiënt aan huis. De administratieve aspecten in de thuisverpleging kennen. Kunnen Technische vaardigheden toepassen en aanpassen aan de specifieke	Dzh Dzh Dzh Dzh	B B B B	Praktische thuisverpleging Taakomschrijving van de thuisverpleegkundige Bezoek bij de patiënt Beroepsgeheim Administratieve aspecten van thuisverpleging Bespreking concrete thuisverzorgingsproblemen en gebruikte materialen	Ervaringsgegeven onderwijs: de leerlingen dienen een werk te maken over de kwaliteiten en taken van een thuisverpleegkundige a.d.h.v. eigen praktijkvoorbeelden en stage-ervaringen. Rollenspel i.v.m. eerste bezoek van de verpleegkundige aan huis; beroepsgeheim. Groepswerk gebaseerd op verschillende praktijkvoorbeelden van thuisverzorgingsproblemen. Gastspreker: bijvoorbeeld incontinentieverantwoordelijke van het Wit-Gele-Kruis.

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. wenken en middelen
thuisituatie. • Specifieke hulpmiddelen en materialen gebruiken. • Tijdens de uitoefening van thuisverpleging rekening houden met: – zelfzorg; – verantwoordelijkheidszin; – observatie; – beroepsgeheim. • Patiënten en hun naasten informeren en begeleiden in hun thuisituatie. • Rapporteren aan andere gezondheidswerkers. • Uitvoeren van administratieve taken van de thuisverpleegkundige. Zijn • Tactvol en respectvol zijn. • Zich bewust zijn van zijn eigen verantwoordelijkheid in de thuisverpleging. • Solidair, relatiebekwaam en collegiaal zijn rekening houdend met het specifieke karakter van de thuisituatie. • Zich bewust zijn van het belang van patiënten voorlichting en -opvoeding, en ook hun naaste omgeving.	Dzh	B		• Studiedag in een mediotheek (demonstreren van specifiek materiaal). • Uitleggen van de RIZIV-richtlijnen, KATZ-schaal a.d.h.v. voorbeelden. • Verwerkingsopdracht: registreren van de gegevens in de thuisverpleging. • Vakoverstijgend met Sociale wetenschappen (juridische en deontologische aspecten van de verpleegkunde -beroepsgeheim- en preventieve en ecologische aspecten van de gezondheidszorg - G.V.O.).
Kennen/kunnen • Kennis hebben van de vernieuwingen in de verpleegmethoden en deze toepassen in de thuisverpleging. • Handelen in functie van de mogelijkheden van de thuisituatie	Dzh	B	Evolutie van de praktijk van thuisverpleging	• Aan de hand van situatieschetsen (casuïstiek) leert men de vernieuwingen toepassen in een specifieke thuisituatie.

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. wenken en middelen
Zijn • Er zich bewust van zijn dat thuisverpleging een dynamisch proces is.	Dzh	B		
Kennen/kunnen • De palliatieve verplegingsaspecten weergeven en deze tevens toepassen in een specifieke thuissituatie. • Deel uit maken van een palliatief team in de thuiszorg. • Begeleider van niet-professionele hulpverleners en familie in het palliatieve proces. Zijn • Zich bewust zijn van de noodzaak van een nauwe samenwerking met andere disciplines. • Zich bewust zijn van de specifieke ziekte-beleving.	Dzh	B	Palliatieve zorg in de thuisverpleging	• Vakoverstijgend met Ziekenhuisverpleegkunde (palliatieve zorg in verzorgingsinstellingen, omgaan met de dood en palliatieve verplegingsaspecten). • Gastspreker: professionele palliatieve begeleider van LISTEL. • Video: “My life” (een film over palliatieve zorg). • Rollenspel: benadering van een palliatieve patiënt in zijn thuissituatie.
	Dzh	B		
	Dzh	U		
	Dzh	B		
	Dzh	B		

TV ALGEMENE VERPLEEGKUNDE

*VERPLEEGKUNDE VOOR SPECIFIEKE DOELGROEPEN:
GEHANDICAPTENZORG*

Beginsituatie

Alle leerlingen hebben een derde graad A.S.O., B.S.O. of T.S.O. achter de rug. Tijdens hun vooropleiding (T.S.O. of B.S.O.) deden sommige leerlingen reeds stages in nursingtehuizen, Medisch Pedagogische instituten,...

De leerlingen beschikken over basiskennis en -vaardigheden m.b.t. algemene en ziekenhuisverpleegkunde, evenals over enige stage-ervaring alvorens de module Gehandicaptenzorg wordt aangeboden. We raden aan om deze module te voorzien in het derde leerjaar van de opleiding.

Algemene doelstellingen

De leerling moet in staat zijn om:

- de gehandicaptenzorg te situeren in het geheel van de gezondheidszorg;
- zicht te hebben op het werktein van de verpleegkundige in de gehandicaptenzorg;
- het belang van samenwerking met opvoeders en andere professionele hulpverleners te omschrijven en deze samenwerking in de praktijk te realiseren;
- zich bewust zijn van de eigenheid en belevingswereld van de gehandicapten;
- de basisprincipes van verpleegkunde toepassen bij een zorgverlening aan gehandicapten;
- de begeleidingsprincipes toepassen in omgang met gehandicapten.

Minimale materiële vereisten

Infrastructuur

Klaslokaal met bord, overheadprojector en audiovisueel materiaal.

Benodigheden

Typische hulpmiddelen voor de gehandicaptensector.

Videomateriaal, illustraties,...

Vakbibliografie

Bosch, E., *Visie en attitude*, Nelissen H., Baarn, 1995, 157 p.

Frölich, A., *Basale stimulatie*, Garant, Leuven/Apeldoorn, 1995, 243 p.

Heykoop, J., *Vastgelopen*, H. Nelissen, Baarn, 1992, 251 p.

Kars, H. (red), *Ernstig probleemgedrag bij zwakzinnige mensen*, Bohn Stafleu Van Loghum, Houtem/Diegem, 1995, 251 p.

Magnus, C., de Ree, L.; Katsman, P., *Steen voor steen*, NIZW - uitgeverij, Utrecht, 1997, 110 p.

Noren K, Sommarström I, *Leven met een gehandicapte broer of zus*, R-editions, Antwerpen, 1984

Samoy E., *Gezinsbegeleiding voor gehandicapten*, CBGS, Brussel, 1982.

Van der Maat, S., *Communicatie tussen personen met een diep mentale handicap en hun opvoed(st)ers*, Garant, Leuven/Apeldoorn, 1992, 316 p.

van Gemert, G.H. (red.), Minderaa, R.B., *Zorg voor verstandelijk gehandicapten*, Van Gorcum, Assen/Maastricht, 1993, 420 p.

Video's

“Ons kind” ouders praten over hun kind, AV-dienst Het GielsBos, 1993.
(AV-dienst Het GielsBos, Vosselaarseweg 1, 2452 GIERLE, (014) 60 12 11)

Diverse titels (lijst verkrijgbaar), AV-dienst KU Leuven & Centrum voor Menselijke erfelijkheid, redactie:
L.M.G. curfs, J.P. Fryns.
(AV-dienst KU Leuven, Groenveldlaan 3 bus 3, 3001 HEVERLEE, (016) 32 92 50)

VERPLEEGKUNDE 4de GRAAD BSO		TV ALGMENE VERPLEEGKUNDE		Verpleegkunde voor specifieke doelgroepen: gehandicaptenzorg
Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagogische didactische wenken en middelen
Kennen • Omschrijven wat er onder fysische en mentale handicap verstaan wordt. • De verschillende niveau's opnoemen. • De verschillende oorzaken opnoemen en toelichten. • Inzicht hebben in de begeleidings-, woon- en opvangmogelijkheden van gehandicapten • Inzicht hebben in de specifieke kwaliteiten van de verpleegkundige. Kunnen • De verschillende begeleidingsprincipes hanteren in omgang met gehandicapten • Informatie geven aan derden (bv. Familie) m.b.t. begeleidings-, woon- en opvangmogelijkheden. • Functioneren binnen nursingtehuizen, MPI's, dagcentra, ... • Adequaat omgaan met de mogelijkheden en beperkingen van de gehandicapte. • Respecteren van de behoeften van de gehandicapte en deze als uitgangspunt hanteren bij het uitvoeren van het zorgplan.		B B B B B B B B B B	Zorg voor gehandicapten – Wie is gehandicapt ? · fysisch gehandicapten · mentaal gehandicapten – Etiologie – Begeleidingsmogelijkheden – Woon- en opvangmogelijkheden – Taak van de verpleegkundige binnen de zorgcentra	Vakkenintegratie • Klinisch Onderwijs • Ziekenhuisverpleegkunde • Psychiatrische Verpleegkunde • Sociale Wetenschappen • Psychologie, met name ontwikkelingspsychologie. • Een vakoverschrijdend samenwerken met Algemene Verpleegkunde (thema's: "het omgaan met diversiteit" en "geïntegreerde sociale vaardigheden") is wenselijk. Algemene wenken • De leraar hanteert groeps gesprekken afgewisseld met doceremomenten en gaat uit van stage-ervaringen (stage Medisch pedagogische Instituten, Nursingtehuizen, ...), persoonlijke ervaringen van de studenten met gehandicapten. • Ter opbouw van nieuwe leerstof, doch zeker ook ter illustratie, zijn studiebezoeken aan een MPI, een nursingtehuis, een beschutte werkplaats aangewezen. • Verder kunnen er nog video's m.b.t. snoezelactiviteiten, groepswerking, ... gehanteerd worden. • Vakliteratuur en tijdschriften worden meermaals gebruikt om specifieke begeleidingsmogelijkheden te bespreken.

Zijn • Respect hebben voor de eigenheid van gehandicapten• Kritisch ingesteld zijn t.a.v. de huidige zorgvoorzieningen.				

TV ALGEMENE VERPLEEGKUNDE

*VERPLEEGKUNDE VOOR SPECIFIEKE DOELGROEPEN:
MOEDER / KIND*

Beginsituatie

De studenten hebben een derde graad A.S.O., T.S.O. of B.S.O. achter de rug. Tijdens de vooropleiding T.S.O. of B.S.O. deden velen reeds stage in kinderkribben en maakten zodoende kennis met het gezonde kind, bij anderen ontbreekt deze kennis volledig. Vanwege deze verscheidenheid tussen de leerlingen onderling wordt voor het thema moeder en kindzorg geen specifieke voorkennis vereist. Het is wenselijk dat de leerlingen beschikken over kennis en vaardigheden van algemene en ziekenhuis verpleegkunde. De hier aangeleerde verpleegmethodieken gelden als basiskennis.

Algemene doelstellingen

Concept

- Verpleegkundige zorgen binnen de moeder en kindzorg worden gereflecteerd naar verpleegkundige basiszorgen. Binnen het vak Ziekenhuisverpleegkunde worden de basistechnieken gedemonstreerd en ingeoeffend. Binnen het thema moeder en kindzorg wordt aandacht geschonken aan de aanpassingen van deze technieken aan de specifieke behoeften, mogelijkheden en de algemene toestand van de verloskundige en pediatrie patiënt. Nieuwe technieken die uitsluitend in de pediatrie of verloskunde voorkomen worden op een actieve manier aangeleerd: voornamelijk door demonstratie en inoefening.
- Vertrekkend vanuit de theoretische basiskennis, aangereikt binnen Medische Wetenschappen, wordt hier slechts ingegaan op de aandoeningen of aandachtspunten specifiek voor pediatrie en / of verloskunde.
- Tevens wordt er een differentiatie gemaakt tussen de afdelingen ziekenhuisverpleging en psychiatrische verpleging, aangepast aan de eigenheid van hun beroepsveld. Enkele voorbeelden voor pediatrie: aandoeningen die specifieke heelkundige theorie vereisen of die enkel behandeld worden op intensive-care afdelingen, worden uitsluitend in de richting ziekenhuisverpleegkunde besproken. Andere ziektebeelden, waar ook psychische factoren een oorzakelijke rol kunnen spelen, worden eveneens gezien in de psychiatrische verpleegkunde. Bijvoorbeeld rumineren, diarree en obstipatie bij kinderen.
- Alle leerlingen 4de graad verpleegkunde doorlopen bij voorkeur een 4-weken durende stage op de afdelingen pediatrie of verloskunde (moeder-kind-zorg). Hun opgedane ervaringen kunnen gebruikt worden als uitgangspunt of aanvulling binnen bepaalde hoofdstukken.

Vakkenintegratie

Het thema “moeder en kindzorg” leunt aan bij sommige andere vakken, waar leerstof wordt aangereikt die ook van toepassing is op de zwangere en pediatrie patiënten.

Zodoende vertrekken we vanuit deze reeds opgedane kennis binnen de volgende aanleunende thema's en / of vakken o.a.: Psychologie (ontwikkelingspsychologie: het kind, de zwangere), Dieetleer (voeding zuigeling, peuter, en de zwangere), E.H.B.O. (reanimatie van het kind), P.A.V. (rekenen voor verpleegkundigen), Medische wetenschappen (infecties, vaccinatieschema, urogenitaal stelsel), Psychiatrische verpleegkunde (kinderpsychiatrie), Ziekenhuisverpleegkunde (medische en heelkundige afdeling).

Algemene doelstellingen

- De studenten maken kennis met “moeder-kindzorg” in haar verschillende aspecten: observatie, rapportage, begeleiding en verpleging van moeder, kind en ouders
- Na de lessen en eventuele inoefeningen in de klas kunnen de studenten:
 - de verworven kennis integreren in een praktijksituatie van pediatrie;
 - een degelijke basisverzorging verlenen aan de pediatrie patiënt;
 - de pediatrie patiënt gericht observeren en rapporteren;
 - de pediatrie patiënt begeleiden en zich hierbij inleven in de eigen leefwereld van het kind (specifieke gevoelens, beleving, noden, niveau);
 - een correcte houding aannemen t.a.v. kind en ouders;
 - de verworven kennis betreffende zwangerschap , partus en post-partum toepassen in de praktijk;
 - een optimale verzorging van moeder en gezonde pasgeborenen geven , steunende op een degelijke theoretische basis;
 - het belang van de preventieve geneeskunde inzien en duiden , zeker tijdens de zwangerschap, zodat deze zal resulteren in een gezonde zwangerschap , partus en post-partum , en voor moeder en kind.

Minimale materiële vereisten

Infrastructuur

- Een praktijklokaal ingericht voor moeder en kind is wenselijk tijdens de lessen waarin de specifieke technieken worden gedemonstreerd en/of ingeoeffend. Dit vanwege het aanwezige specifieke materiaal dat ontbreekt in de andere techniekklassen:
 - bekken van de vrouw ,oefenpop met vrouwelijke genitalieën;
 - pediatrie oefenpoppen, babybad, ander pediatrie materiaal zoals specifieke maagsonde, urineopvangzakje, immobilisatiemateriaal, couveuse, babybedje, spijlenbedje,...

Benodigdheden

- Handboek of cursus
- Overheadprojector: schema's, tekeningen worden getoond aan de hand van transparanten
- Afbeeldingen en illustraties van pediatrie ziektebeelden
- Materialen: hierboven reeds vermeld

Vakbibliografie

Dr. Bos S.E., Dr. Kuipers F., Van Der Steen J.M., Van Der Vugt W.M. - Moormann, *Kindergeneeskunde en kinderverpleegkunde*.

Brochures van KIND & GEZIN

Casneuf J., *Pediatrie pathologie voor verpleegkundigen*, Aurelia paramedica.

Casneuf J., *Pediatrie voor verpleegkunde, het normale kind*, Uitgeverij Aurelia Paramedica.

De Mulder G., uitg. Acco, 1984.

Hamilton P.M., *Verloskunde en kraamverpleegkunde*, De Tijdstroom, 1982.

Hamilton P.M., Persis M., *Kinderverpleegkunde en kindergeneeskunde*, Uitgeverij Lemma.

Huygebaert G., uitg. Elsevier, 1981

Leyssens G., Schroeters M., *Pediatische verpleging*, Aurelia Books.

Mees M., *Verloskundige en gynaecologische verpleging*, voor studenten van het tweede jaar.

Rottinghuis H., *Werkboek theorie verloskunde en gynaecologie*.

Scipien, Chard, Howe, Barnard, *Pediatric nursing care*, uitg. The C.V. Mosby Company 1990.

Versprille - Ficher E.S., *Begeleiding van de moeder voor en na de partus*, De Tijdstroom, 1981.

Vakliteratuur: zoals: *Nursings*, het vakmagazine voor verpleegkundigen. Artikels i.v.m. pediatische onderwerpen of recente ontwikkelingen binnen de pediatrie.

Dr. Zimmerman A., Wiegendood, bijscholingstekst.

VERPLEEGKUNDE 4de GRAAD BSO	TV ALGMENE VERPLEEGKUNDE	<i>Verpleegkunde voor specifieke doelgroepen: moeder en kind</i>

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. didactische. wenken en middelen
			MOEDER -KINDZORG	Vakkenintegratie • Klinisch Onderwijs • Algemene Verpleegkunde • Ziekenhuisverpleegkunde • Medische Wetenschappen Algemene wenken • De leraar maakt gebruik van diverse werkvormen zoals het onderwijsleergesprek, klasgesprek over bepaalde thema's, casuïstiek,... • Didactische hulpmiddelen: audio-visueel materiaal, foto's illustraties,... Voor een aantal leerinhouden is er een differentiatie naargelang de inhoud van de opleiding ziekenhuisverpleegkunde of psychiatrische verpleegkunde.
Kennen • Kennis en inzicht verwerven betreffende het verloop van de bevruchting. Zijn • zich kunnen inleven in de problematiek aangaande de fertiliteit.		B	De bevruchting.	• Handboek. • Schetsen i.v.m. de verschillende stadia van de bevruchting. • Ervaringsgestuurde onderwijsleergesprekken.
Kennen • Kennis en inzicht betreffende de normale ontwikkeling van foetus en placenta. Kunnen • Uitleg geven - a.d.h.v. een placenta - over de verschillende delen ervan.		B	De normale zwangerschap.	• Handboek. • Tonen van een placenta (wordt gehaald in de verloskamer na telefonisch contact). • Schetsen i.v.m. de verschillende stadia van ontwikkeling van placenta en foetus.
Kennen			De fysiologie van de zwangere.	• Ervaringsgestuurd onderwijsleergesprek:

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. didactische. wenken en middelen
• Kennis en inzicht aangaande de veranderingen van de verschillende organen tijdens de zwangerschap Kunnen • A.d.h.v. opgedane kennis , de normale veranderingen van het vrouwelijk lichaam toelichten. Zijn • Zich enigszins inleven in de " toestand " van een zwangere.		B B B		– zelf zwanger geweest (oudere studenten) – via familieleden of vriendinnen....
Kennen • Kennis betreffende de verschillende onderdelen van het prenataal onderzoek. Kunnen • Mits verworven kennis , raad geven betreffende algemene hygiënische voorschriften tijdens de zwangerschap. Zijn • Zich bewust zijn van het belang van de prenatale zorg.	Dzh Dzh Dzh	B B B	Prenatale raadpleging - zorg.	• Didactisch materiaal : o.a. zwangerschapskalender , echo's ,.... • Studiebezoek aan Kind En Gezin met uitleg over de prenatale raadpleging. • Casuïstiek over de prenatale zorg.
Kennen • Kennis en inzicht betreffende de verschillende onderzoeken en behandelingsmethoden tijdens de zwangerschap. Kunnen • Uitleg geven betreffende de verschillende onderzoeks- en behandelingsmethoden tijdens de zwangerschap.		U U	Onderzoeks- en behandelingsmethoden tijdens de zwangerschap.	• Cursus • Onderwijsleergesprek op basis van eigen ervaringen bv. informatie via familieleden of vrienden. • Audiovisueel materiaal over diverse onderzoeksmethoden. • Vroedkundige uitnodigen om ervaringen te vertellen over onderzoeksmethoden.

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. didactische. wenken en middelen
Zijn Zich inleven in de toestand van een zwangere die een onderzoeks- of behandelingsmethode ondergaat.		U		
Kennen Kennis van de mogelijke zwangerschapsverwickelingen. Kunnen Een patiënte met een zwangerschapsverwikkeling verplegen. Zijn Zich inleven in de situatie van een patiënte met zwangerschapsverwickelingen.	Dzh	B	De pathologische zwangerschap.	Videomateriaal over pathologische zwangerschappen. Cursus.
Kennen Kennis en inzicht betreffende een normale partus. Kunnen De verschillende fasen onderscheiden in het bevallingsmechanisme. Een vrouw bijstaan tijdens de partus. Zijn Zich bewust zijn van de specifieke belevingen van een partus.		B	De normale partus	Cursus. Onderwijsleergesprek: leerlingen vertellen ervaringen van de stage-afdeling Kraam of eigen ervaringen, of belevingen van tijdens een kraambezoek,... Foto en beeldmateriaal.
Kennen Kennis betreffende de verschillende verwickelingen tijdens de partus. Kunnen	Dzh	B	Partus met verwickelingen	Ervaringsgericht (stage). Didactisch materiaal : forceps , afbeeldingen , fotomateriaal ,...

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. didactische. wenken en middelen
Een normale partus onderscheiden van een pathologische. De vrouw bijstaan tijdens een partus met verwickelingen. Zijn Zich bewust zijn van de nood aan begeleiding bij een partus met verwickelingen.	Dzh	B		
Dzh	Dzh	U		
Dzh	Dzh	B		
Kennen Kennis en inzicht in het toezicht van de kraamvrouw. Kunnen Een kraamvrouw verzorgen a.d.h.v. de opgedane kennis. Zijn Empathisch ingesteld zijn t.a.v. de veranderingen tijdens het kraambed.		B	Toezicht en verpleging van de kraamvrouw.	Cursus. Ervaringsgericht (stage). Practicum: verplegen van de kraamvrouw.
Kunnen Een kraamvrouw verzorgen a.d.h.v. de opgedane kennis.		B		
Zijn Empathisch ingesteld zijn t.a.v. de veranderingen tijdens het kraambed.		B		
Kennen Kennis en inzicht betreffende toezicht op de pasgeborene. Kunnen Een (gezonde) pasgeborene verzorgen. Zijn Zich bewust zijn van de verantwoordelijkheid bij het verplegen van een pasgeborene.		B	Toezicht en verpleging van de pasgeborene.	Cursus. Demonstratie en practicum: verplegen van de pasgeborene. Foto en beeldmateriaal van een pasgeborene Onderwijsleergesprek: ervaringen over geboorte en uitzicht van een pasgeborene laten vertellen.
Kunnen Een (gezonde) pasgeborene verzorgen.		B		
Zijn Zich bewust zijn van de verantwoordelijkheid bij het verplegen van een pasgeborene.		B		
Kennen Kennis en inzicht betreffende het gynaecologisch onderzoek. Kunnen		B	Het gynaecologisch onderzoek.	Cursus. Illustraties, video-opname over gynaecologisch onderzoek. Bezoek bij een gynaecoloog: onderzoekskamer en instrumentaria.

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. didactische. wenken en middelen
Mits opgedane kennis , uitleg verstrekken aangaande het gynaecologisch onderzoek. Zich empatisch opstellen t.o.v. een vrouw die een gynacologisch onderzoek ondergaat. Zijn Zich bewust zijn van het belang van een gynaecologisch onderzoek. Zich bewust zijn van het belang van een empatische houding t.o.v. een vrouw die een gynaecologisch onderzoek ondergaat.		B B B B		Vroedkundige als gastpsreker.
Kennen Kennis en inzicht over de verschillende anticonceptiemiddelen en methodes. Kunnen A.d.h.v. opgedane kennis ; de werking van de verschillende anticonceptiemiddelen en -methodes toelichten. Zijn Zich bewust zijn van de voor- en nadelen van de verschillende anticonceptiemiddelen en -methodes.		B B B	Anticonceptie.	Illustraties van verschillende soorten van anticonceptiemiddelen. Groepsdiscussie over voor en nadelen van anticonceptie. Vakoverschrijdend met Sociale Wetenschappen: (hische en deontologische aspecten).
Kennen Kennis hebben van de aandoeningen van een pasgeborene. Kunnen Observeren van een pasgeborene.	Dzh Dzh	B B	Aandoeningen van de pasgeborene.	Documentatie. Dia's (vergelijkingsmateriaal), foto's. Onderwijsleergesprek. Casuïstiek.. Vakoverschrijdend: "verzorging pasgeborene, thema Verloskundige Verpleging. Differentiatie ziekenhuisverpleegkunde: omwille

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. didactische. wenken en middelen
Zijn Bewustzijn van het belang van grondige observatie bij de pasgeborene.	Dzh	B		van het stagelopen op de kraamafdeling dienen zij kennis te hebben van de mogelijke aandoeningen van een pasgeborene.
Kennen Kennismaken met de taak van de verpleegkundige bij opname, verblijf en ontslag van het kind. De organisatie en de inrichting van de kinderafdeling kunnen beschrijven. Kunnen Een opname en een ontslagprocedure helpen uitvoeren. Zijn Zich bewust zijn van het belang van een goede begeleiding van het kind in het ziekenhuis.		B B U B	Kind in het ziekenhuis. Opname, verblijf, ontslag. De kinderafdeling indeling karakter veiligheid Spel en spelbegeleiding Onderwijs	Didactische hulpmiddelen: handboek, cursus, documentatie, foto's, foldertjes. Onderwijsleergesprek over stage-ervaringen. Casuïstiek: een kind wordt onder begeleiding van zijn ouders opgenomen. De opname (gesprek, anamnese, rondleiding) gebeurt door een verpleegkundige. Uitwerking d.m.v.. een rollenspel. Rondleiding op een pediatrie-afdeling.
Kennen Kennis hebben van de verschillende hygiënische zorgen van de pediatrische patiënt aangepast aan de leeftijd. De normale waarden van de parameters kennen in functie van de leeftijd. Kunnen De hygiënische zorgen correct en aangepast kunnen uitvoeren. Elke parameter op de juiste wijze en met de best aangepaste methode aan de leeftijd en algemene toestand van het kind kunnen opnemen. Zijn Voldoende verantwoordelijkheidsbesef		B B B B B	Hygiënische zorgen bij het kind - Parametercontrole bij het kind Baden en toiletten Kleine zorgen Verluisen Parameters pols, ademhaling temperatuur, bloeddruk, lengte, gewicht, schedelomtrek. Koorts	De lessen gaan door in het praktijklokaal pediatrie waarin voldoende materiaal aanwezig is om deze technieken in te oefenen: bedje, babybad, luierkussen, babyweegschalen, immobilisatiematerialen, babypoppen, materialen voor parametercontrole, ... Demonstratie en practicum: babybadje, babytoilet., parametercontrole, ... Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de babypop, uitgerust met een toenemende complexiteit: infuus, blaassonde, ... Documentatie: brochure van Kind en Gezin met tips over hygiënische zorgen.

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. didactische. wenken en middelen
hebben bij het uitvoeren van de hygiënische zorgen. • Zich bewustzijn van het belang van de te controleren parameters. • Aandacht hebben voor observatie tijdens de toediening van hygiënische zorgen.		B B		
Kennen / kunnen • Inzicht hebben in de meest voorkomende infectieziekten. • Bij elk van deze infecties de symptomen kunnen observeren en verpleegkundige aandachtspunten toepassen. Zijn • Zich bewust zijn van zijn verantwoordelijkheid bij het omgaan met kinderen met een infectieziekte.		B B B	Verplegen van kinderen met een infectieziekte. – Kinderinfectieziekten – Vaccinatieschema.	• Onderwijsleergesprek: eigen ervaringen over kinderziekten. • Documentatie: brochure Kind en Gezin over kinderziekten. • Casuïstiek: toepassen van de verplegingsaspecten bij een kinderziekte. • Vakoverschrijdend: Medische wetenschappen (immuuniteit, infectieziekten en vaccinatie).
Kennen • Kennis hebben van de verschillende immobilisatiematerialen en technieken. Kunnen • Een kind op de aangepaste wijze kunnen immobiliseren, naar de behoefte. Zijn • Zich bewust zijn van het belang van immobiliseren, het toezicht hierop en de veiligheid van het kind.	Dzh Dzh Dzh	B B B	Immobilisatie – Bepaling – Indicaties – Hulpmiddelen – Mogelijkheden – Toezicht en aandachtspunten.	• Demonstratie a.d.h.v. specifiek materiaal: – spalken; – haampje, tuigje; – hangbroek; – zandkussens; – verbanden. • Fotomateriaal. • Differentiatie psychiatrische verpleegkunde: specifieke immobilisatiemaatregelen worden aangehaald in kinderpsychiatrie.
Kennen • Kennis hebben van veelgebruikte medicamenten bij kinderen. Kunnen • De wijze van de medicatietoediening		B B	Toedienen van geneesmiddelen aan kinderen. – Per os – Intra-musculair – Rectaal – Intra-veneus – Met aërosol	• Afbeeldingen. • Didactisch materiaal: suppo's, aërochamber, doseringsmaatjes, stalen, medicatie. • Casuïstiek met berekeningsoefeningen. • Demonstratie en practicum van medicatietoediening aan kinderen.

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. didactische. wenken en middelen
kunnen aanpassen aan de leeftijd en de algemene toestand van het kind. Zijn verantwoordelijkheid op zich nemen betreffende toediening van geneesmiddelen aan kinderen. en hun begeleiding Zijn Zich bewust zijn van een juiste en nauwkeurige medicatietoediening aan kinderen.		B B		Vakoverschrijdend met: P.A.V.: rekenen voor verpleegkundigen Algemene Verpleegkunde: geneesmiddelenleer.
Kennen Kennis hebben van de aandoeningen van de ademhalingsorganen bij kinderen. Inzicht hebben in de meest voorkomende aandoeningen t.h.v. het ademhalingsstelsel bij kinderen. Kunnen De voorkomende verpleegmethodieken bij deze kinderen kunnen toepassen, aangepast aan de leeftijd en de algemene toestand. Zijn Zich toeleggen op een zo optimaal mogelijke begeleiding, observatie en verzorging van deze patiënten.	Dzh	B B B B	Aandoeningen van het ademhalingsstelsel bij het kind ucoviscidosis stma bij kinderen Verpleegkundige zorgen Toediening zuurstof Aërosol	Casuïstiek: demonstraties en practicum van verpleegmethodieken. Didactisch materiaal: zuurstofbril, zuurstofsonde, intubatiemateriaal, gairdnerbox, aërosol, zuurstofmasker. Vakoverschrijdend met: Medische Wetenschappen: Algemene en Ziekenhuisverpleegkunde met betrekking tot het ademhalingsstelsel.
Kennen Kennis hebben van de aandoeningen van het spijsverteringsstelsel. Inzicht hebben in de meest voorkomende aandoeningen t.h.v. het spijsverteringsstelsel.	ZH	B B	Aandoeningen van het spijsverteringsstelsel bij het kind Voedingsstoornissen Diarree - obstipatie Aangeboren afwijkingen Verpleegkundige zorgen	Casuïstiek. Demonstratie en practicum van verpleegmethodieken: aanbrenge van colostomiezakje, inbrengen van maagsonde, toedienen van lavementen, suppo's,.... Vakoverschrijdend met: Ziekenhuisverpleegkunde (Maagdarmstelsel)

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. didactische. wenken en middelen
Kunnen De meest voorkomende verpleegmethodieken bij deze kinderen kunnen toepassen aangepast aan de leeftijd en de algemene toestand. Zijn Zich bewust zijn van de noodzaak deze kinderen degelijk voor te bereiden, te observeren en te verzorgen.		B Plaatsen maagsonde Toediening sondevoeding Maagspoeling Toediening lavementen. B		Medische Wetenschappen Algemene verpleegkunde (basiszorgen aan het spijsverteringsstelsel).
Kennen Kennis hebben van de aandoeningen van het urinestelsel. Inzicht hebben in de meest voorkomende aandoeningen t.h.v. het urinestelsel. Kunnen De meest voorkomende verpleegmethodieken bij deze patiënten toepassen rekening houdend met de leeftijd en de algemene toestand. Zijn Zich bewust zijn van het belang van het voorbereiden, het observeren en het verzorgen van deze patiëntjes.	Dzh	B B B B	Aandoeningen van het urinestelsel bij het kind Fimosis Hypospadie Nierafwijkingen Verpleegkundige Zorgen Plaatsen blaassonde Urine-opvang bij baby's: urinocol Steriele staalname.	Casuïstiek. Demonstratie en practicum van verpleegmethodieken inbrengen van een blaassonde, aanbrengen van een urinezakje, afname van een urinestaal, ... Vakoverschrijdend met: Medische wetenschappen Algemene en Ziekenhuisverpleegkunde (Verpleegkundige zorgen aan het urinestelsel).
Kennen Kennis hebben van de aangeboren afwijkingen van hart en bloedvaten. Inzicht hebben in de meest voorkomende aandoeningen t.h.v. hart en bloedvaten. Kunnen Hulp kunnen bieden bij het toedienen van infuustherapie in de pediatrie rekening houdend met specifieke	Dzh	B B B	Aandoeningen van hart en bloedvaten bij het kind. Aangeboren hartafwijkingen Verpleegkundige zorgen. Plaatsen perfusie en toezicht infusietherapie Medicatie I.V. toedienen Bloedafname Hielprik	Observatiebladen infuustherapie van een pediatrie afdeling. Didactisch materiaal: pediatrie katheters, trousse met metriset, centraal veneuze katheter, bevestigingsmateriaal. Casuïstiek: geïntegreerde oefeningen met verpleegmethodieken en berekeningen van toe te dienen hoeveelheden infuusvloeistof en druppelsnelheid. Vakoverschrijdend met:

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. didactische. wenken en middelen
hulpmiddelen en aandachtspunten. Zijn • Zich bewust zijn van het belang van nauwkeurige infuustherapie bij kinderen. • Aandacht hebben voor nauwkeurige observatie tijdens de infuustherapie.		B B		– Medische Wetenschappen – Algemene en Ziekenhuisverpleegkunde (Infusietherapie en venapunctie).
Kennen • Kennis maken met de meest voorkomende neurologische aandoeningen bij kinderen. Kunnen • Hulp kunnen bieden bij de observatie van neurologische patiëntjes. Zijn • Zich gemotiveerd voelen tot nauwkeurige observatie van neurologische pediatrie patiënten.		B U B	Neurologische aandoeningen bij het kind. – Spina Bifida – Meningitis – Commotio Cerebri Verpleegkundige zorgen – observatie van neurologische patiënt	• Fotomateriaal. • Casuïstiek. • Transparanten met anatomische afbeeldingen. • Videobanden. • Vakoverschrijdend met Medische Wetenschappen.
Kennen • Kennis hebben van risicofactoren van wiegendood. • Kennis hebben van prematuriteit en couveuseverpleging. Kunnen • Maatregelen ter preventie van wiegendood toepassen tijdens het verplegen van zuigelingen. • Hulp verlenen bij couveuseverpleging bij prematuren. Zijn • Zich bewust zijn van het belang van	Dzh Dzh Dzh Dzh	B B B U B	Pediatrie urgenties Prematuriteit – Definitie – Kenmerken – Couveuseverpleging Wiegendood – Definitie – Risicofactoren – Preventie	• Video-opname: wiegendood, polysomnografie,. • Bezoek aan gespecialiseerde afdelingen zoals: polysomnografie; prematuren. • Casuïstiek. • Baby-C.P.R.-pop: demonstratie. • Demonstratie van couveuseverpleging. • Vakoverschrijdend met: Algemene verpleegkunde: thema, E.H.B.O. • Differentiatie Ziekenhuisverpleegkunde.

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. didactische. wenken en middelen
doorgevoerde preventie m.b.t. wiegendood. • Zich bewust zijn van het belang van couveuseverpleging voor prematuren.	Dzh	B		